Onzen Heertje

Kwartaalschrift 2012/1-3
v.u. Onzen Heertje, erfgoedvereniging vzw.
Doornstraat 11A, 8970 POPERINGE.

Lourdesgrotten

Inleiding

Overal in België bouw(d)en mensen Lourdesgrotten. Sommige zijn prachtconstructies en sterk gelijkend op het origineel. Aan elk van deze pareltjes is meestal een persoonlijke geschiedenis verbonden. Dit partieel overzicht is een proevertje dat tot stand kwam met de Vrienden van Lourdes Poperinge.

ONZE LIEVE VROUW EN BERNADETTE

Toen het arme Franse meisje Bernadette Soubirous in 1858 even buiten Lourdes hout aan het sprokkelen was, zag zij in de rotsen een bijzonder knappe en jonge vrouw. Deze vrouw vroeg haar vriendelijk doch dringend om een kerk waar mensen in processie naar toe zouden komen. Bernadette legde de eis voor aan de kerkelijke autoriteiten

maar deze namen haar niet serieus totdat de vrouw zich bekend maakte als *De Onbevlekte Ontvangenis*[1].

Onderzoek in Lourdes

Cultureel antropologe Catrien Notermans, een van de onderzoekers van het door NWO gefinancierde pelgrimage-

Maria-heiligdom in Lourdes

[1] Onbevlekte Ontvangenis: Katholieke leer waarbij men als dogma aanvaardt dat de Moeder van Christus zelfs de erfzonde niet had bij de geboorte.

project, participeerde in 2004 in een ziekenbedevaart naar Lourdes om te onderzoeken welke betekenis Maria voor de pelgrim heeft. Resultaat de aantrekkingskracht van Lourdes ligt lang niet altijd in Lourdes zelf, maar in het leven, en met name ***het familieleven van de pelgrims thuis***. Notermans heeft de aantrekkingskracht van Lourdes bestudeerd door te luisteren naar de individuele verhalen van pelgrims.

Uit deze verhalen komt naar voren dat de beweegredenen om naar Lourdes te gaan *niet de hoop op een wonder is*.

Waar het de zieke pelgrims om gaat, is niet in eerste instantie hun eigen zieke lichaam, maar hun verdriet om zieke of overleden familieleden en dierbaren

Hotelbelletje Lourdeshotel (OH)

Moeders en Maria's

Een opvallende uitkomst van het Lourdes-onderzoek is dat de Maria van Lourdes de Nederlandse pelgrims bv. niet boeit als Onze Lieve Vrouw van Lourdes. De meesten zeggen eigenlijk niets om haar te geven. Ze houden daarentegen wel van Onze Lieve Vrouwe

van Altijddurende Bijstand, de Maria van Kevelaer, de Maria van Genooy (vereerd in een kapel in Venlo) enz.
Uit het onderzoek blijkt dat verering met de eigen grond en het eigen huis, de eigen opvoeding en de eigen geborgenheid te maken heeft.
Met haar zijn we opgegroeid en met haar hebben we gesproken in moeilijke tijden. Bij haar hebben we onze kaarsjes gebrand. Zij kent ons al vanaf onze kindertijd.

Pelgrim in Lourdes

De machteloosheid van pijn en de macht van verhalen

In de verhalen van de pelgrims staat machteloosheid centraal, machteloosheid die wordt uitgedrukt als een alles overheersend gevoel van verlies: verlies van gezondheid en verlies van dierbare familieleden. Verdriet om dit verlies mag vaak door de buitenwereld niet lang en overdreven getoond worden.

Oeuvre de Zsuzsa de Fayko – Lourdes Magazine dec 1997 (Robrecht De Gersem).

De reis naar Lourdes is voor de pelgrims een manier om dit verdriet wel te tonen, wel te mogen tonen. In Lourdes worden de pelgrims zelfs uitgenodigd hun pijn uit te
spreken, om te huilen, om hun verdriet met anderen te delen en er als het ware een drama van te maken. De pelgrims worden tijdens de bedevaart omringd door vrijwilligers, doktoren en priesters die hen continu van dienst zijn, hen een luisterend oor bieden en op deze manier meehelpen om verzwegen pijn openbaar te maken.

Deze articulatie van pijn via verhalen en ritueel drama wordt door de pelgrims gevoeld als een *bevrijding* en door antropoloog Robert Orsi benoemd als *de kern van de genezing*'.

De kruisweg

De pelgrimerende is aangesproken door de piëta, de ikoon van de rouwende Maria met het dode lichaam van haar zoon op haar schoot. In Lourdes neemt, net als in veel andere Maria-oorden, heeft de kruisweg een prominente plaats in op het heiligdom. Deze beide elementen voeden het beeld dat de onderzoekster constateerde: de bedevaart als troost.

Evangelisatie?

In een tijd dat de kerken leeglopen en mensen zich amper meer voor geïnstitutionaliseerde religie lijken te interesseren ontstaan vreemd genoeg nieuwe bedevaartoorden en blijft de Mariale pelgrimage[2] overal op de wereld publiek trekken? Welke betekenis heeft Maria dan voor de mensen? Waarom is pelgrimage een domein van religieuze continuïteit in een tijd van ontkerkelijking?

[2] We vermijden het woord verering omdat de Katholieke theologie in dit kader graden van verering heeft. 2de Vaticaans Concilie, Dogmatische Constitutie Lumen Gentium, 6: Hyperdulia is een speciale verering van de drie niveau's van verering die tijdens het aardse leven mogelijk zijn. Latria (aanbidding) is gereserveerd voor God alleen, hyperdulia is gereserveerd voor de Maagd Maria, dulia is gereserveerd voor alle overige hemelse heerscharen."

We kunnen binnen de perken van deze korte revue het antwoord niet geven. Het antwoord zal ook zeer divers zijn naargelang de background van de theoreticus.
Ook de verscheidenheid van de bedevaarder kan aanleiding zijn er een andere invulling en/of antwoord op te geven. We volgen de bovengenoemde onderzoekster dat iedere pelgrim naar Lourdes gaat met het beeld dat van huis uit hem tot vertrouwen inspireerde.

Waar we zeker nog langer zouden willen bij stilstaan is de notie: religie. *Religare* = het Latijnse woord dat aan de basis ligt van de term religie. Dit woord verwijst naar *geborgenheid*. Die geborgenheid vinden we terug in wat de onderzoekster bovengenoemd constateerde.

We vrezen dat nogal wat van de bedevaartgangers met een minder evangelisch Godsbeeld zitten. Ze voelen wel dat het niet om een automatisme gaat in verband met de wonderen van Lourdes, maar het kan voor hun *zielezaligheid geen kwaad.*
Zonder hieromtrent een stelling te poneren vragen we ons wel af of het percentage bedevaarders een graadmeter *kan* zijn in de nieuwe catechisatie.
Scherpenheuvel profileert zich in die zin. Wij blijven als schoemakers bij onze leest. We spreken ons niet uit. Het thema interesseert ons als *erfgoed* en dat zal nog een tijdje.

DE GROT te ARDOOIE

A

B

A (*andere blz.*). Grotformatie opgebouwd uit gecementeerde steenbrokken. Voorliggend bloemenperkje

omringd door buxushaagje, beeldje Heilige Bernadette. Centrale nis met beeld O.-L.-Vrouw van Lourdes, omgeven door een krans in gesmede druivenbladeren met lampjes. (Kaaistraat zonder nummer, Ardooie - info informatie onroerend erfgoed)

C.hiernaast.

B (*hier boven*). Lourdesgrot, gelegen in de voortuin van nr. 1, een hoeve met boerenhuis met oudere kern en nieuw parement en schuur uit 1928. (Bloemgatstraat zonder nummer, Ardooie) (info informatie onroerend erfgoed)

C. Grotformatie opgetrokken uit gecementeerde steen- en betonresten. Rechthoekige kapelnissen, onder meer bekroond met kruis, met beelden Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes, Heilig Hart, Heilige Familie. **(**Sprietstraat zonder nummer, Ardooie) (info informatie onroerend erfgoed)

LOURDESGROT in DENTERGEM

Kerkplein zonder nummer, Dentergem (info onorerend erfgoed - West-Vlaanderen)
Kerkplein z.nr. Lourdesgrot ten westen van de kerk en ten zuiden van de pastorie gesitueerd. Gebouwd tijdens het

pastoraat van Jerôme Vanden Weghe (1927-1938). Recht tegenover het portaal van de kerk leidt een voetweg naar de schoolgebouwen. De Lourdesgrot bevindt zich links.

De voetweg is afgeboord met bomen, waaronder linde en plataan. Een taxushaag scheidt het grasperk voor de grot van de voetweg. Achteraan is het plantsoen afgesloten door een haagbeuk, in het oosten door een bakstenen muur, geritmeerd met pijlers met arduinen dekstenen. Achter de grot bevindt zich een groep linden. De grot, met beeld van O.-L.-Vrouw, is opgetrokken in imitatie natuursteen. Midden in het grasperk omgeven door een ringvormige buxushaag een fel beschadigd beeld van Bernadette.

HET ROTSEBOS van HOUTHULST

1870

In 1870 liet Mevrouw Cassiers, de vrouw van de toenmalige burgemeester, in een stuk dat aan hen toebehoorde, een Lourdesgrot bouwen. Zij was naar Lourdes in Frankrijk gereisd en had een groot beeld van Onze Lieve Vrouw meegebracht. Het is nog altijd dat beeld dat in de grot van Houthulst staat.
De Lourdesgrot in Houthulst is een van de oudste kopieën van deze van het Franse Lourdes. Ze is gebouwd twaalf jaar na de verschijning.

Boskanters

De grot te Houthulst werd oorspronkelijk vooral bezocht door de *leurders*, mensen uit Houthulst die rondreisden om hun goederen te verkopen, vooral borstels, rieten manden en zetels en touwen: de *boskanters*. Daarvoor waren ze soms maanden van huis, want sommigen gingen tot ver in Frankrijk. Altijd begonnen ze hun reis aan de grot om te bidden voor een veilige tocht en als ze terugkwamen gingen ze weer naar de grot om Onze Lieve Vrouw te bedanken.

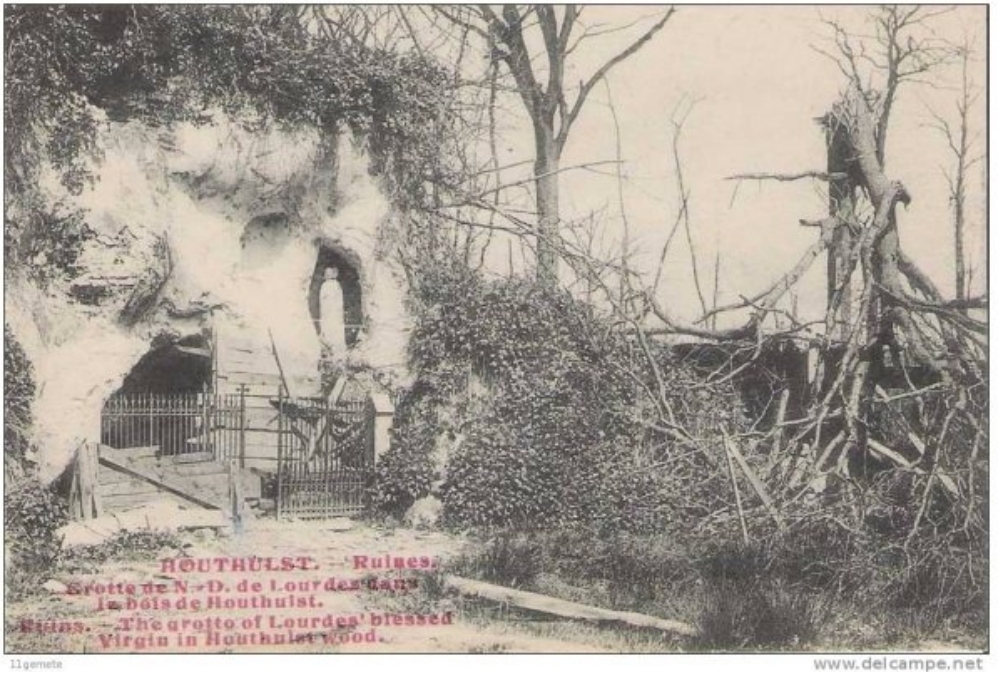

’14-‘18

In de eerste wereldoorlog (1914 – 1918) werd Houthulst praktisch helemaal verwoest door zware bombardementen. De grot bleef ongedeerd. Dat hebben de mensen altijd aanzien als een *wonder*.
De devotie – toewijding – is er niet op achteruitgegaan. Mede door het enthousiasme van de simpele mensen die er in grote getale kwamen bidden ontstond er een mond-aan-mond reclame. Vanaf 1 mei tot de 15de augustus was er iedere zaterdag om 16.30 uur een eucharistieviering aan de grot. Deze gewoonte is hardnekkig bijgehouden geweest. De volksmond overtuigt iedere bezoeker: *hier ben je nooit alleen*.

Guido Moreel

Vergroeid met de grot woont Guido Morreel in de buurt. Als leek is hij pastoraal verantwoordelijke voor de Lourdesgrot. Onze–Lieve–Vrouw is werkelijk baas in Guido's huis. Heel de living is een Mariabeeldje. In volle overtuiging vertelt hij: *Mevrouw Cassiers trok met een architect naar Lourdes en gaf hem de opdracht een exacte kopie te tekenen van de grot aldaar. Eens terug thuis werd in 1870 de grot gebouwd zoals ze nu nog te zien is in het Rotsebos*.

WIELTJE GROT in IEPER

Wieltje 87, Ieper (info onroerend erfgoed - West-Vlaanderen) Lourdesgrot, opgetrokken met zogenaamde *abristenen*, gelegen tussen Wieltje nummer 87 en nummer 89.

ROTSKAPEL DE MANS'ROTS JABBEKE

De Manlaan z.nr./Legeweg (bij nr. 50). Rotskapel zgn. *de Mans Rots*, gebouwd in 1885 op het domein van het kasteel *De Blauwe Toren* in opdracht van kasteelheer Alfred de Man, naar het voorbeeld van de grot van Lourdes.

Genezing

Om de genezing van zijn echtgenote af te smeken, belooft hij een Onze-Lieve-Vrouwgrot op te richten. Enkele dagen na zijn belofte geneest de zieke miraculeus. Hij laat een maquette overkomen uit Lourdes en gelast in 1883 de bouw te laten uitvoeren, naar verluidt naar de plannen van een Duitse architect Godtschalck, die overgemaakt worden aan

de Antwerpse architect Jozef Schadde (1818-1894). Onder leiding van een zekere Gautron uit Frankrijk en in Brussel verblijvend, wordt met vier plaatselijke vaklieden begonnen aan de bouw. De kapel bevindt zich in de zuidwestelijke hoek van het omwalde domein en is opgericht tegen de wanden van een koepelvormige ijskelder, die bij het kasteel hoort.

Bouw

Voor de structuur van de grot worden de bakstenen van de in 1883 aangekochte Molen Depré uit de wijk Nieuwege gebruikt (cf. Vaartdijk-Noord). Op de zeven meter hoge heuvel van de ijskelder worden kruiswegstaties voorzien; vernield in 1960. Op 29 oktober 1886 wordt op de hoge heuvel een groot houten kruis met bronskleurig Christusbeeld opgericht.

1936

Wanneer het kasteel in 1936 door de Witte Paters wordt aangekocht, wordt op initiatief van Pater Gilles de Pélichy,

de ijskelder omgevormd tot begraafplaats. Aannemer Gustaaf Lefever uit Varsenare hakt in de bolvormige wanden dertien openingen voor het bijzetten van lijkkisten. Het plan om er later nog dertien graven te laten uithouwen wordt niet meer uitgevoerd, als de Witte Paters ten westen van de kapel een begraafplaats laten aanleggen. P. P. PASSIONISTEN te KORTRIJK

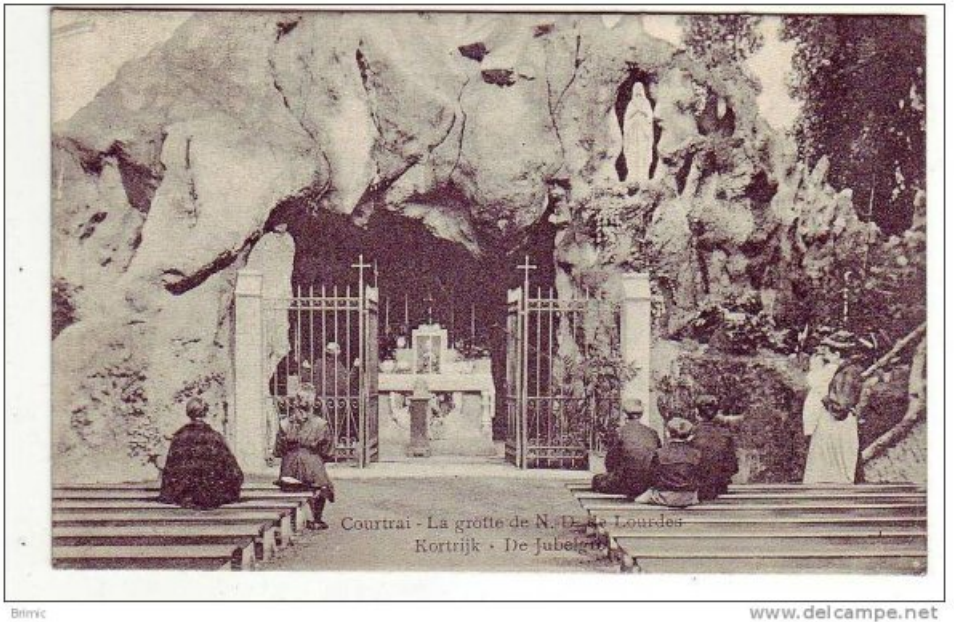

Plannen

Mensen, die erover dachten om de vijftigste verjaardag van de verschijningen van O. L. Vrouw te Lourdes op een waardige wijze te vieren namen het initiatief. De onderoverste van dit klooster, Pater Stefanus of Etienne, was een van hen. Hij vond steun bij Z. E. H. Bruloot, pastoor van de nieuw–gestichte parochie van Sint Jan–Baptist te Kortrijk. Het plan bestond erin aan de Veldstraat,

in de hoek van het kloosterdomein een grot te bouwen, die enigszins zou gelijken op de grot van Massabielle[3]. Dit plan vond bijval bij vele mensen. Velen wilden bijdragen in de kosten.

De bouw en de viering

Een aannemer uit Kortrijk, Mr. Wustenfeld, zou de bouwwerken uitvoeren. Er werd een rots–steen uit het verre Lourdes ingemetseld in de rechter muur van de grot op ongeveer 1,70m. Alles verliep naar wens en op 11 februari

[3] Massabielle: De **Grot van Massabielle** is het hart van het Heiligdom van Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes in de Franse plaats Lourdes waar volgens de overlevering op 11 februari 1858 de Heilige Maagd Maria aan de heilige Bernadette Soubirous verscheen. De grot trekt circa zes miljoen pelgrims op jaarbasis (Wikipedia).

1908 kwam de bisschop van Brugge de grot inzegenen. Een getuige vertelt: *Er was een zeer grote toeloop van volk. Voor de gelegenheid mochten de treinen hun reizigers lossen hier vlakbij, aan de barreel!*
Gedurende de eerste jaren kwamen er heel wat bedevaarten uit de naburige parochies, vooral tijdens de meimaand. Voor velen verving dat een bedevaart naar het verre Lourdes, wat in die jaren voor de meeste mensen quasi onmogelijk was.

Devotie

Ieder jaar wordt in de meimaand samen met het gebuurte de rozenkrans gebeden aan de grot. En de meeste bedevaarders naar het graf van de zalige Broeder Isidoor brengen een bezoek aan de grot en gaan hun kaarsen ontsteken

GROT in LENDELEDE

Hulstemolenstraat zonder nummer, Lendelede (info onorerend erfgoed-West-Vlaanderen)
Lourdesgrot, gelegen in de tuin achter nr. 49 "Groeningeberghof". Begroeide grotformatie opgebouwd uit gecementeerde natuursteenblokken met centrale nis.

MACIEBERG GROT OOSTKAMP

Fonteinstraat zonder nummer, Oostkamp (info onroerend erfgoed - West-Vlaanderen)
Fonteinstraat z.nr. Macieberggrot of ook zogenaamd de *Kapel van de Macieberg*. Rotskapel, toegewijd aan Onze Lieve Vrouw der Zeven Weeën, met later ingewerkte calvarie. Verscholen in het groen en toegankelijk via een doorgang tussen en gelegen achter de nrs. 23 en 25. Voorafgegaan door verscheidene zitbanken en een bloemperk. Twee grote Linden verwijzen nog naar een oorspronkelijke toegangsdreef, want de grot is tot de jaren 1950 gelegen tussen de velden.

1914

De Macieberggrot wordt opgericht tijdens de Eerste Wereldoorlog (in 1914), nadat Idalie Verschilde de stem van Onze-Lieve-Vrouw hoorde die haar opdroeg een grotje te bouwen. Daarvoor worden giften ingezameld en het grotje

wordt naar verluidt gebouwd door vrijwilligers, met veldstenen gevonden in de zandwinningsputten in de nabijheid van de Molenstraat.

1920

De *Vijf Droevige Mysteries* van de ommegang zijn later, vermoedelijk in 1920, bijgebouwd cf. jaartal 1920 aan de achterzijde. In 1990 worden de betonnen afbeeldingen van de Zeven Smarten van Maria rond de buitenzijde van het domein vervangen door geschilderde panelen. De sterk vervallen grot is naar verluid gerestaureerd op initiatief van E.H. Blieck.

2001

In 2001 is er in de grot een nieuw Mariabeeld geplaatst, afkomstig van de zusters maricolen van Brugge.

Bouw

Grot met kapel en ommegang grotendeels opgebouwd uit veldstenen, met een hoogte van circa vier meter. Kapel toegankelijk aan de voorzijde via een rondboogvormige toegang met daarboven een calvarieberg in een rondboogvormige nis. Binnenin gepleisterd rondbooggewelf en altaar met het beeld van Onze-Lieve-Vrouw der Zeven Smarten (met zeven zwaarden in het hart), met daarvoor enkele knielbankjes. Op de rots ingewerkte ommegang met afbeeldingen van de passie van Christus of de 'Vijf droevige Mysteries' cf. wit beschilderde bakstenen nissen uitgewerkt met puntgevels en bekroond met kruisje. Rond de buitenzijde van het domein bevinden zich de geschilderde panelen van de Zeven Smarten van Maria..

DE GHINSTE GROT in OOSTROZEBEKE

De pastoor en de oorlog

Z. E. H. Jozef Cosyn, onderpastoor van de wijk, wilde na de oorlog een dankmonument, omdat Oostrozebeke gespaard werd onder de oorlog 1914-1918. Ze werd gebouwd in de zomer van 1920, op een stuk land van 20m. op 20m., gegeven door Juffr. Clotilde Tack, tante van Heer Jozef en Juffr. Maria Lootens van Oostrozebeke. De boeren spanden hun paarden in en reden het front op naar Zonnebeke om de betonblokken bij te halen. De metsers waren Achiel Dhondt en Camiel Deloof, beiden overleden.

Entourage

In juli 1922 werden daar ook de zeven kapellekens van de smarten van Maria bijgebouwd.

Ravage

In de nacht van 16 op 17 mei werd de grot schandelijk onteerd. Het O.-L.-Vrouwebeeld lag op de grond, de handen van Bernadette waren afgehakt en de afbeeldingen van de zeven smarten werden verbrijzeld. Dit was daags voor de grote bedevaart van mei. De volkstoeloop was er niet minder om.
Twee dagen later werd de dader, een zekere Parmentier van Meulebeke, een man van 68 jaar,aangehouden.
Op 4 juli daarop volgende werd op een grootse wijze eerherstel gebracht. Een nieuw beeld van O.-L.-Vrouw werd op een praalwagen aangevoerd en een herdenkingsplaat mede gedragen in jaarschrift:

t AfsChUWLIJK Werk Van Woest geWeLD, Is LiefDeVoL
In ’t nIeUW hersteLD. (1926)

Er waren 6000 mensen aan de grot. E. P. Desmytere, Redemptorist, predikte en het nieuwe beeld werd ingewijd door Z. E. H. Pastoor van Oostrozebeke. Al het volk herhaalde de laatste geestdriftige woorden van den Pater: Leve Maria, leve onze goede Moeder!
In de beeldstorm werden ook kapelletjes verwoest langs de weg onder andere aan het land van Antoon Lannoo; nu staat daar ook ter herinnering te lezen:
Schoongewassen is voortaan, de schandevlek laf U aangedaan”.

Na de 2de wereldoorlog

In april 1946 werd de bedevaartplaats vermeerderd met 30m. diepte,. Opnieuw een gift van de familie Lootens uit Oostrozebeke. Ze is nu 50m. op 20m. en biedt nu een heerlijk zicht en een behoorlijke plaats voor grote groepen en bedevaarders. De grot werd afgebroken en heropgebouwd zoals vroeger. De zeven kapelletjes werden gebouwd in oude Vlaamse trant naar het plan van Bouwmeester Albert Impe uit Tielt. Twee weken afbreken en twee weken metsen en alles was kant en klaar tegen den 1ste mei 1946.

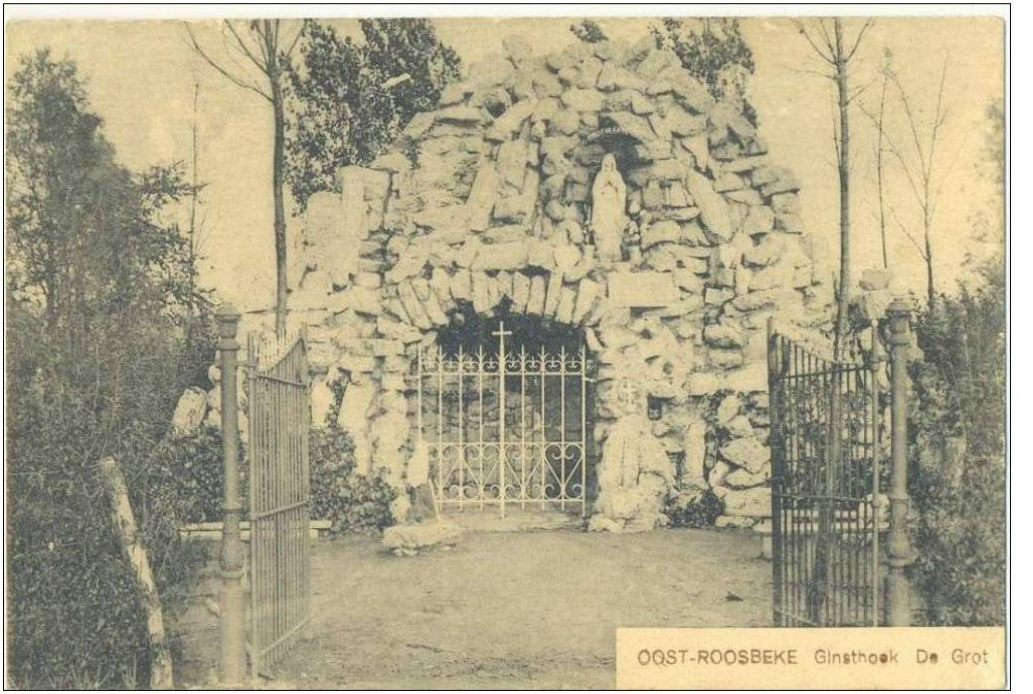

Een oud plaatje

De 4 mannen die dat reuzenwerk gedaan hebben in die korte tijdsspanne, waren Gustaaf Demaegdt en zijn broeder Jules Demaegdt, en de dienders: hun oom Jules Demaegdt en Gentiel Beeuwsaert.

Er werden 6000 kg. cement verwerkt en een predikstoel bijgebouwd en ook de elektrische verlichting. Alles samen koste die verplaatsing 100.000 fr. De sierlijke beplanting is van Aloïs Tack uit Nieuwbrug.
De elektrische leiding kwam van de gebroeders Debacker, het wijwatervat van Frans Vandenberghe.

Devotie

Jaarlijks zijn er twee grote bedevaarten van Oostrozebeke: de eerste zondag van mei en de tweede zondag van mei.

DE LOURDESGROT VAN PROVEN.

De Lourdesgrot van Proven die je achter de kerk vindt is gemaakt op schaal ¾ van de echte Massabielle grot in Lourdes.
Ze werd op 8 september 1946 door pastoor Cousijn ingezegend uit dankbaarheid van de parochie voor het gespaard zijn tijdens de oorlog.
In 1981 liep de grot grote schade op: ze viel in op vrijdag 21 augustus te 18.10 uur. Dank zij de welwillendheid van een 20 –tal personen en de aannemer Hugo Vermeulen werd ze herbouwd met natuurstenen uit Dijon.

Nu nog wordt de grot dagelijks door velen bezocht. Soms wel een keer in *den donkeren* beweert men.

In de maanden mei en oktober werd er dagelijks de paternoster gebeden om 17.45 uur aan de grot zelf of in de winterkapel.

PROVEN de LOVIE

Afbeelding vorige blz.

1933[4]

Op donderdag 24 Oogst 1933 heeft het Sanatorium van Poperinge eens te meer een schone dag beleefd, de wijding van een grot van Lourdes door zijne Excellentie Mgr. Lamiroy.
Een ware grot, sierlijk en majestueus rijst ze omhoog op een stemmige plaats, op een eilandje van het grote park. Ze telt 7,50 in de hoogte en 20 meter in de breedte, een monumentale grot gebouwd door Mr. Nachtegaele, aannemer te Diksmuide.

Een meerwaarde in de omgeving

De opkomende groene plantage van jeugdige bomen versterkt nog door tegenstellingen van de bruine sepia tinten en de blauwe rotskleur van de grot.

Orgelpunt

De plechtigheid van de inwijding werd voorbereid door een driedaagse oefening, O. L.-Vrouw ter ere. Eerwaarde Pater Paulus, der Paters Minderbroeders van Diksmuide, hield

[4] Naar de tekst 23/02/2010 Vrienden van Lourdes Poperinge (Frans Devos).

sermoenen. Zijn overtuigde liefde voor Maria deelde hij mede aan zijn talrijke toehoorders, met de warmte van zijn gemoedelijkheid en de overtuigend van het woord deed hij iedereen in het Sanatorium verlangen naar de 24 Oogst, dag die voor allen een echte feestdag wezen worden.
Een *heilige Communiemis* zette de dag in. In grote groep kwamen de zieken met godsvrucht om Jezus te ontvangen. Men voelde het aan, de feeststemming was algemeen.
Om 9 uur solemnele eucharistieviering met assistentie, gecelebreerd door E. Heer Pil, aalmoezenier van het Sanatorium. Na het evangelie wakkerde E. P. Paulus allen nog eens aan tot vurig betrouwen in de H. Maagd, voorspreekster(?) van alle mensen, *voorspreekster vooral voor hen die in nood zijn en die met vertrouwen tot haar komen*.
's Namiddags begon er heel wat leven te komen in het Sanatorium, alhoewel het feest in intieme kring zou gevierd worden. De sanatoriumbewoners hadden er aan gehouden zelf de versiering op zich te nemen, en haastig ging het heen en weer om een laatste hand te leggen aan de versiering van de kapel, wegen en grot. De versiering was sober en decoratief, een bewijs van goeden smaak en kunstzin bij de edelmoedige medewerkers.

Om vijf uur begon de plechtigheid: Zijne Excellentie Mgr. Lamiroy werd ontvangen op het perron door zeer Eerwaarde Heer Vervaecke, Deken van Poperinge en door zeer Eerwaarde Heer Pil, aalmoezenier van het Sanatorium. Stoetsgewijze al zingen en bidden, trok heel het sanatorium naar de grot, het kruis voorop. De zusters, Mgr. met de geestelijkheid en de genodigden sloten de stoet. Met veel vurigheid werd er gebeden en geestelijke liederen gezongen. Onderweg en later aan de grot zorgden zeer ijverige fotografen ervoor die schone momenten vast te leggen in beelden. Aan de grot gekomen zong Mgr. de wijdingsformule, waarna E. P. Paulus een gelegenheidspreek hield.

In gloedvolle bewoordingen gaf hij eerst verwelkoming van Zijne Excellentie een commentaar op de leuze van Mgr. *in caritate Christi* in de liefde van Christus.
Daarna wakkerde hij met heldere stem alle sanatoriumbewoners aan om met onuitputbaar betrouwen dikwijls tot Maria te gaan, tot de Moeder Gods die altijd bereid is degene te helpen die bij haar komen. Allen waren diep bewogen door zijn woorden. Zijne Excellentie nam alsdan het woord om met veel innigheid zijn kinderen aan te wakkeren om bij de ingewijde grot vurig te bidden. Vervolgens keerde men stoetsgewijze terug naar het perron van het kasteel, waar Mgr. alle aanwezigen zijn zegen gaf.

Afronding

Na de ceremonie had een lunch plaats, waar Eerwaarde Heer Pil, Aalmoezenier, Monseigneur bedankte voor zijn liefde voor de Sanatoriumbewoners, liefde eens te meer bewezen door zijn komst naar het verre Poperinge. Monseigneur dankte op zijn beurt Eerwaarde Heer Pil voor zijn ijver aan de dag gelegd in het Sanatorium en toonde aan welke waarde moet gehecht aan daden van naastenliefde. Namens de Commissie dankte M. Bekaert, Voorzitter, Monseigneur en de Eerwaarde Zusters die het Sanatorium bedienen en zette een heildronk in ter ere van Mr. Sierens, dokter van het Sanatorium, om zijn onvermoeibare toewijding voor zijn patiënten. Het was een heugelijke dag, met genoegen herdacht, voor allen die aanwezig waren.

Onzen Heertje

Kwartaalschrift 2012/2
v.u. Onzen Heertje, erfgoedvereniging vzw.
Doornstraat 11A, 8970 POPERINGE.

GROTJES in Groot-Poperinge

Excuses voor de zijsprong. In de logica moet Proven hier ook onder komen, maar we wilden hier ingaan op de kleinere grotten bij particulieren[5]..

[5] Onze CD-roms met de kapelletjes van Poperinge gaven ons de gelegenheid om lokaal wat intenser met het fenomeen bezig te zijn.

Witsoonestraat 5

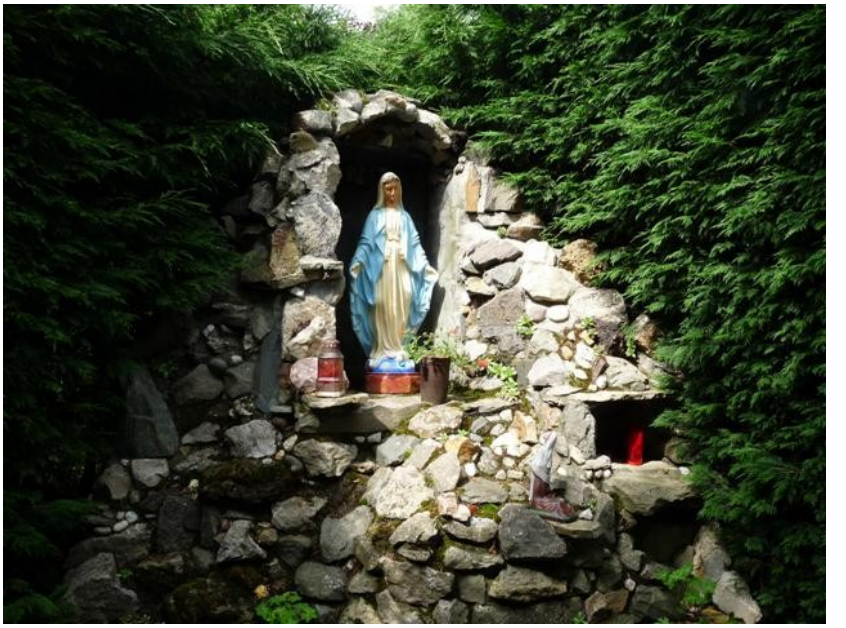

Broekhof 6

Blasiusweg 60

De foto hiernaast is enkele jaren terug (2005) genomen.
Onlangs was alles overgroeid.

Stavelestrat 3

Dit is uiteraard dezelfde grot wat dichter benaderd.

Waaienburgseweg 82

De grot van de

Waaienburgseweg staat op het domein van de basisschool in Krombeke. Daar moesten we het domein voor betreden.

Kerselaardreef

Het zou ons niet verwonderen dat als u dit leest deze grot er al niet meer is (foto 2009.

Canadaweg (bosgrot)

winter - zomer

Terenburgseweg

Uit een reeks dia’s van Herman Houwen z.m. (Reningelst) mochten we volgende dia’s reproduceren

Niet alle grotten bestaan nog, maar ze waren er eertijds…..

Kuiperstraat 1 - CANDAELE

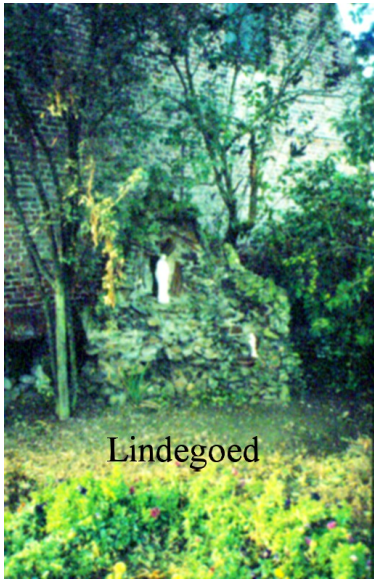
Lindegoed

Haringestraat 71

Alle vorige beelden waar de naam in de afbeelding staat zijn dia's van Herman Houwen, Reningelst. Hier beginnen we een andere reeks.

IN DE ONZE LIEVE VROUWEKERK TE ROESELARE

Vijftigste verjaardag van de verschijning

De Lourdesgrot achteraan in de kerk, aan de zuidkant, werd in 1908 naar aanleiding van de 50ste verjaardag van de verschijningen te Lourdes gebouwd. Deze werd vervaardigd door de firma Pierre WEISTENHILD uit Courcelle, één van de in die tijd gespecialiseerde Grottenbouwers.
Voordien had de firma reeds de grot naast de kerk van de Passionisten gebouwd. Alhoewel niet zo groot vertoont zij wel wat gelijkkenissen.

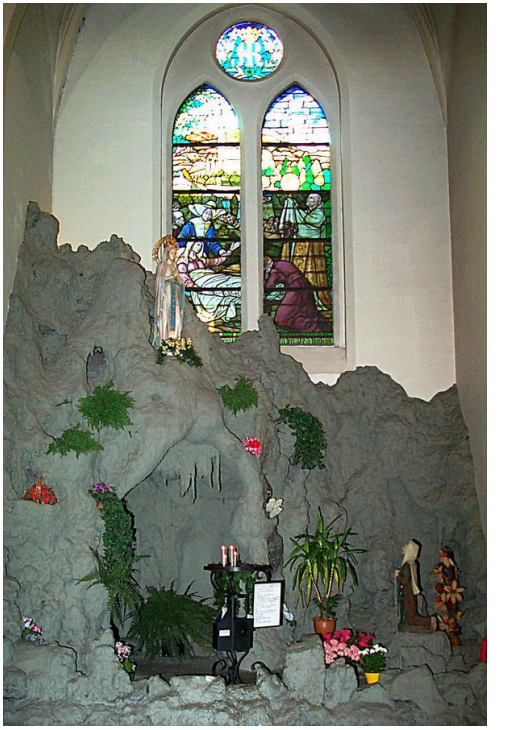

25 augustus 1908

De plechtige inwijding was op zondag 25 oktober 1908. Die werd geleid door deken Alfons Loys. Gedurende de vespers sprak de bekende predikant E. H. BRULOOT, pastoor der Sint – Jansparochie te Kortrijk de gelenheidsrede uit.

Vlaanderens Bedevaarten

E. H. BRULOOT was medestichter van *Vlaanderens Bedevaarten* die in 1898 de eerste bedevaart naar Lourdes organiseerde.

1917

Op 24 september 1917 vernielden twee bommen de kerk waarvan er één in de grot was terechtgekomen. Maar na de oorlog werd de grot helemaal heropgebouwd.

Merkwaardigheden

Aan de grot zijn twee merkwaardigheden:
De grot is gebouwd in spiegelbeeld zodat Maria niet rechts voor u te zien is, maar Links. Het is ook geen gesloten maar een open grot langs. Bovenaan is in de grot een merkwaardig ingemetst
Het werd geschonken op 22.11.1937 door dhr. J. MASELIS.
Bovenaan in het midden is tevens het monogram *Maria Regina*: M R met een gouden kroon op blauwe achtergrond aangebracht en rechts en links een bloeiende witte lelietak.
Het brandraam stelt de Ziekenzegening en Sacramentsprocessie voor. Op de achtergrond de Pyreneeën en het *Châtteau Fort* van Lourdes, de O.-L.-Vrouw basiliek en enkele huizen van het dorp.
In het midden kan je de processie zien met drie processievlaggen.
Een man knielt voor de zegenende priester. Een zieke vrouw op draagbed, vast gehouden door een zuster van Sint Vincentius à Paulo. Ze steekt haar arm uit en op de achtergrond zijn nog twee brancardiers te zien.

LOURDESGROT VAN SINT-ELOOIS-VIJVE (1895-1995).

Het levenswerk van Ursula VANDENBROUCKE en Maurice Jonckheere

(*Veel van die gegevens plukten we van het internet*)

De familie Vandenbroucke.

Ursula VANDENBROUCKE (°4.08.1845) was een boerendochter. Als derde van de vier kinderen van Jean –Baptiste en Rosalie MICHELS wijkt ze met het gezin uit naar Waregem. In 1856 beland het gezin in het goed *Te Mullem* (hoeve Johan LAMBRECHT) te Sint–Eloois–Vijve. Vader Jean –Baptiste, bijgestaan door enkele knechten en dienstmeiden, runt er een hoeve van 30 Ha. Hij wordt er vanaf 1858 tot en met 1863 gemeenteraadslid.

Jean –Baptiste VANDENBROUCKE (° Kruishoutem 28. 04. 1804, + SEV. 11. 07. 1882) – en Rosalie MICHELS (° Nokere 1805, + SEV 23. 02. 1886) zijn respectievelijk op 78 – en 81 –jarige leeftijd op het goed *Te Mullem* overleden. De oudste zoon Richard trok na zijn huwelijk met Pauline HOUBEN in 1874 naar Kruishoutem. Hij had geen ergfenamen. De tweede zoon Leonard, alias *Naarden* VANDENBROUCKE (° Kruishoutem 10. 05. 1835, + SEV 30. 01. 1898), gehuwd op 17. 01. 1883 met zijn dorpsgenote uit de Waalshoekstraat, Leonie VANNIEUWKERKE (°SEV 12. 03. 1856, + Lenaxa, Kansas, U. S. A., 05. 01. 1928). Als landbouwer en *vlasrotersbaas* probeerde hij het ook in de politiek. Hij werd niet verkozen en kreeg in 1872 een proces aan zijn been omdat hij er in een moment van teleurstelling in de herberg *de Posterie* had uitgeflapt dat het hele liberale gemeentebestuur van burgemeester DEGRAVE *eene deugnietswet* was. Leonard overleed in 1898 op 63 –jarige leeftijd, waarna de weduwe met haar tien kinderen op aanraden van zoon Florent de hoeve in 1905 overliet aan Honoré LAMBRECHT en tenslotte uitweek naar de Verenigde Staten, waar ze in 1925 overleden is.

Ursula

Ursula (° Kruishoutem 04. 08. 1845, + SEV[6] 06. 01. 1901), tot haar tiende levensjaar opgegroeid in Waregem, verliet de ouderlijke hoeve omstreeks 1883 –1885, of naar aanleiding van het huwelijk van haar oudere broer Leonard in 1883, of op aanvraag van haar jongere zuster Hortence. Uit de bevolkingsboeken blijkt dat ze in 1890 samen met dienstmeid Nathalie, in de volksmond *Natte* DEWAELE (° SEV 27. 12. 1902), haar domicilie heeft op de Kauwenhoek

[6] SEV: Sint-Eloois-Vijve

nr. 19, (Joseph Vanderstichele, Tapuitstraat), en dat tot en met haar dood op 06. 01. 1901.

Hortense Vandenbroucke en Leo Ide

Hortence VANDENBROUCKE en Leo IDE vertrouwen tijdelijk het beheer over de hofstede in de Tapuitstraat toe aan Ursula VANDENBROUCKE en nemen zelf hun intrek in het goed *Ter Steenbosschen* of *Het Vyvensche* aan de huidige Grottelaan (1885 –1902).
Hortance is geboren te Waregem op Kerstmis van het *hongerjaar* 1846 toen de helft van de bevolking door de armendis tijdelijk moest worden ondersteund. De 16 maanden jongere zuster Ursula huwt op 18. 07. 1873 met landbouwer Leo IDE (° SEV 24. 03. 1841, + SEV 26. 08. 1907) en neemt haar intrek in de zogenaamde Nieuwenhovestraat nr. 17 (Joseph VANDERSTICHELE in de Tapuitstraat) op de hoeve waar de familie IDE meer dan honderd jaar gewoond heeft, vanaf Ivo in 1835 tot en met Maria, echtgenote Maurice DEBRABANDERE, in 1947.
Leo Ide was een man die van aanpakken hield en zich niet tevreden stelde met een bedrijfsoppervlakte die tot 17 Ha geslonken was. In 1885 zag hij kans een tweede hofstede van 24 Ha te huren(Michel VANLUCHENE), eertijds bekend onder de naam van ’t goed *Ter Steenbosschen* (leenhof *’t Vijvensche*). Leo nestelde er zich met zijn groot gezin en liet eerstgenoemde hoeve over aan de goede zorgen van zijn *maarte Natte* en schoonzuster Ursula. Leo was niet alleen landbouwer, maar beschikte ook als vlasrotersbaas. Omstreeks 1902 pakte Leo IDE in de Desselgemstraat uit met de eerste Vijfse stoomvlaszwingelarij. Ze telde 30 zwingelplanken en werd door zijn erfgenamen in 1928

verkocht aan Honoré VANTHEMSCHE en stond tot enkele jaren geleden bekend onder de naam *Vlascolin*.

Het beeld te Lourdes is heel goed herkenbaar. De blauwe stola en opvallend detail bidsnoer met zes tientjes (cf standbeeld op esplanade).

Leo Ide was een van de steunpilaren van het katholiek onderwijs in de jaren van de schoolstrijd (1879 –1895), maar de gemeenteraad was *blauw* gekleurd. Het bleef zo tot op de vooravond van de verkiezingen van 17 november 1895. Onder burgemeester Paul BOULEZ werd Leo bevorderd tot schepen, een ambt dat hij tot aan zijn dood op 26. 08. 1907 wist te behouden. Als hij op de vooravond van Allerheiligen 1902 naar de Tapuitstraat teruggekeerde is hij schatbewaarder van de kerkfabriek en van ’t genootschap van Sint –Vincentius à Paulo.

Katholiek engagement

Basile Ide, de broer van Leo, was pastoor van Westouter en echtgenote Hortence bad samen met de wiedsters op de vlasschaard de rozenkrans of de litanie van O. L. Vrouw voor en zag er bij de jongeren op toe dat er geen *zwarte schole* gehouden werd. Na het overlijden van haar man in

1907 bleef ze ook als landbouwster en *koopman in scheikundige vetten* de Tapuitstraat bewonen. In 1919 liet ze het bedrijf over aan dochter Maria en schoonzoon Maurice DEBRABANDERe en week uit naar de Generaal Biebuyckstraat, waar ze op 20 mei 1925 overleed in een huis dat paalde aan dat van haar zoon en vlashandelaar Joseph.
Hortence VANDENBROUCKE, die op 24 september 1920 op haar kosten twee nieuwe brandglazen ter ere van O. L. Vrouw van de vrede en als aandenken aan haar kinderen Antoine en Raphaëlle in het O. L. Vrouwkoor van het Sint – Elooiskerkje liet inlijsten, had er bij haar dood geen flauw vermoeden van hoe diezelfde brandglazen tijdens de meigevechten van het jaar 1940 aan splinters zouden worden geschoten….

Stichteres van de grot

Ursula was blijven wonen op de ouderlijke hoeve tot omstreeks1883 –1885. Toen bewoonde haar oudere broer Leonard en schoonzuster Leonie VANNIEUWKERKE het ouderlijke goed *Te Mullem*. Hortence en schoonbroer Leo Ide, zoals vermeld bewoonden de tweede hofstede aan de huidige Grottelaan.
Ursula kon later haar intrek nemen op de hofstede 'IDE' (Joseph VANDERSTICHELE) en bleef daar officieel gehuisvest, samen met dienstmeid Nathalie DEWAELE, tot aan haar dood op Driekoningendag van het jaar 1901. Ursula, die voor die tijd zeker een gefortuneerde dame kon worden genoemd, was een vrome en diep godsdienstige vrouw. Zij was niet alleen lid van de in 1872 door pastoor GHYOOT en *prefecte* Louise BOULEZ gestichte Congregatie

van O.L. Vrouw en van het Broederschap van het Allerheiligste Sacrament en van de Wekelijkse Kruisweg, maar beoefende daadwerkelijk de deugd van de naastenliefde. Het Genootschap van Sint Vincentius à Paulo, waarvan haar schoonbroer Leo IDE schatbewaarder was, kon steeds op haar een beroep doen in een tijd waarin de armoede geen uitzondering, maar sommige jaren de algemene regel was.

Volgens de mondelinge overlevering en getuigenis van wijlen kerkbaljuw Maurice DE JONCKERE en de kleinkinderen van Hortence VANDENBROUCKE, met name Etienne DEBRABANDERE en Elisabeth IDE, houdt het bouwen van de grot van O. L. Vrouw van Lourdes, rechtstreeks verband met de al dan niet wonderlijke genezing van juffrouw VERCRUYSSE van het goed *Schouwendaele* of *Schoendale*, de hofstede die zich deels over Vijve en deels over Desselgem uitstrekt (Michel Vanthemsche).

Ander opvallend detail van het beeld van O.-L.-Vrouw van Lourdes is de aureool met de zin "Je suis l'immaculée conception[7]"

[7] Ik ben de onbevlekte ontvangenis. Deze theologisch dogmatische term is ook verbonden met het getuigenis van Bernadette Soubirou. Aan de theologische inhoud kan men heel wat bedenkingen aan vastknopen waar we hier niet op ingaan.

Het verhaal

Juffrouw Ursula was getroffen door het spraakgebrek van de doofstomme (?) of hakkelende (?) Maria Vercruysse. Ze wist haar ouders te overtuigen hun dochter toestemming te verlenen om in haar gezelschap op bedevaart te trekken naar Onze Lieve Vrouw van Lourdes, voor wie ze een innige verering koesterde. En het wonder gebeurde: te Lourdes vond Maria VERCRUYSSE haar spraakvermogen terug.
De historicus die dit relaas opmaakte schrijft letterlijk:
Misschien is het verhaal van de wonderlijke genezing eerder fictie dan historische werkelijkheid, zoals haar neef Marcel Vercruysse, de in 1909 op Schoendale geboren en in 1986 te Zillebeke overleden ex –pastoor van Bikschote, ons ooit mededeelde, maar de verdiensten van juffrouw Ursula VANDENBROUCKe zijn er niet minder om.
Met eigen centen en met behulp van hoeveknecht Jules (?) WAELKENS en de landslieden van schoonbroer Leo IDE liet zij, waar nu de lindendreef van *Vluchens hof* eindigt, boven de bij de vlassers welbekende, aldaar opborrelende waterbron een immens grote grot bouwen. Drie wagons rotsblokken, waarvan sommige meer dan 200 kg wegen, werden uit de Pyreneeën per spoor naar het station van Waregem gevoerd en vandaar met paard en kar Vijvewaarts gereden.
De moeilijkheden waren legio: architecte Ursula moest zich behelpen met een afbeelding, de grond was bijzonder drassig, de stenen immens zwaar en als bindmiddel was er slechts Doornikse kalk en roggemeel en –aldus de legende – het zweet van juffrouw Ursula en de arbeiders. Een titanenwerk, dat maanden in beslag nam en lang niet door

iedereen met bewondering werd gadegeslagen, zoals blijkt uit een socialistisch geïnspireerd krantenartikel van '*Vooruit'* gedateerd op 13. 07. 1896, dat onder de titel *'Vijve St. – Eloi. Ook een Lourdes'.* bijzonder venijnig uit de hoek kwam.
'Wat geluk voor onze arme inwooners, zij zullen weldra van den honger verlost zijn, de pachten zullen gaan verminderen, de loonen gaan vermeerderen, het geluk lacht al wat arm is te Vijve St. –Elooi tegen. Ge gelooft het niet? Maar wij gaan hier een Lourdes krijgen, zooals te Oostakker en daar is de armoede een ongekend iets tenminste voor diegene die door dit middel de lichtgeloovige allerhande offers kunnen afzetten. En dit alles hebben wij te danken aan eene vrouw Ursula. Voor zoo eene verstandige daad verdient zij gedekoreerd te worden'.
Uit dat antiklerikaal getint artikel valt af te leiden dat de werkzaamheden, gestart in 1895, in juli 1896 nog niet helemaal voltooid waren. Ursula zelf vertoefde tijdens haar laatste levensmaanden permanent bij haar zuster Hortense en kon van op haar sterfbed haar levenswerk gadeslaan en O. L. Vrouw van Lourdes, de troosteres der verdrukten, aanroepen. Zij stierf op 6 januari 1901, nauwelijks 55 jaar oud. Toen de lijkstoet op de dag van de begrafenis *kerkewaarts* trok, werd eventjes halt gehouden aan de Lourdesgrot.
Jaren later werd aan de grot een arduinen plaat gemetseld met de inscriptie:
"Wees indachtig de ziel van Juffrouw Ursula VANDENBROUCKE, overleden te Vyve St.–Elooi den 6 January 1901 in de ouderdom van 56 jaren, die deze rots stichtte in het jaar 1895."

GROT in SINT SIXTUSBOS

DE LOURDESGROT TE STADEN

Ook een zeer oude grot

De Lourdesgrot bestaat sinds 1873. Toen de zuster –overste van het rusthuis aan een oogziekte bleek te lijden, richtten de kloosterzusters zich tot Onze –Lieve –Vrouw van Lourdes. In 1875 werd de grot ingewijd door pastoor FEYS. Toen de pokkenziekte uitbrak, werden vanuit alle Stadense wijken bedevaarten georganiseerd naar de grot.

’14-‘18

Tijdens de eerste wereldoorlog werd de grot verwoest. Onder impuls van de alom gekende pastoor MOSTAERT werd ze heropgericht in 1925. Het was wellicht de pastoorsdroom van de grot een klein bedevaartsoord te maken, maar dat is hem nooit gelukt.
De zeven basreliëfs van Maria die vroeger rond de grot stonden zijn nu in het vlasmuseum in Kortrijk te bezichtigen.

Een doorn in mijn oog

De vervallen grot was een doorn in mijn oog zegt Jozefien DUMOULIN, buurtbewoonster. Ze wilde daar dan ook wat aan veranderen. Maar wat Jozefien niet kon verwezenlijken, kon Lutgarde TYBERGHEIN wel. Jozefien vertelt: *Die Lourdesgrot was me al een tijdje een doorn in het oog. De grot ligt er zo vervallen bij. Zo is het achterhoofd van het Bernadette beeldje gedeeltelijk verdwenen. Jammer, want de grot wordt in mei nog altijd gebruikt door de buurtbewoners en soms lezen ook de rusthuisbewoners er paternosters. Er staat zelfs een arduinen altaar, wat er op wijst dat er vroeger missen opgedragen werden. Ik ben de afgelopen drie jaar bij verschillende instanties gaan aankloppen, in de hoop dat de grot hersteld zou worden. Maar ik werd overal wandelen gestuurd. Niemand wou de verantwoordelijkheid nemen. Ik denk dat de grot eigendom is van de hele Stadense gemeenschap. Maar velen hechten er geen belang meer aan. Maar wat ik niet durfde, heeft Lutgarde TYBERGHEIN wel gedaan. Ze heeft haar kans gewaagd bij het OCMW. En OCMW- voorzitter Wilfried GRYMONPREZ was onmiddellijk voor een opknapbeurt te*

vinden. Via een omweg hebben we zelfs Isidoor Godderis ervan kunnen overtuigen om de herstellingswerken op zich te nemen. Zijn vrouw Bea BOUTTELGIERS is immers een rasechte Stadense. Martha Lowie, Bea's moeder, verblijft al een tijdje in het rusthuis. Een erg actieve vrouw.

De kogel door de grot

De Roeselaarse kunstenaar Isidoor GODDERIS startte in 2000 met de herstellingswerken aan de Stadense Lourdesgrot, vlakbij het OCMW–rusthuis in de Ieperstraat. De kunstenaar zal de grot en de beelden herstellen en herschilderen. De beschadigde Mariabeeldjes van overleden rustbewoners die er in de loop der jaren werden bijgeplaatst, worden weggenomen. Het OCMW kon deze herstellingswerken aan een gunstprijsje bekomen. Alle beelden zijn thuis hersteld
Maar de grot zelf zou nog een opknapbeurt moeten krijgen. Jozefien DUMOULIN probeert nog hemel en aarde te bewegen om dat project erdoor de krijgen. Tot op heden is het nog zonder resultaat.

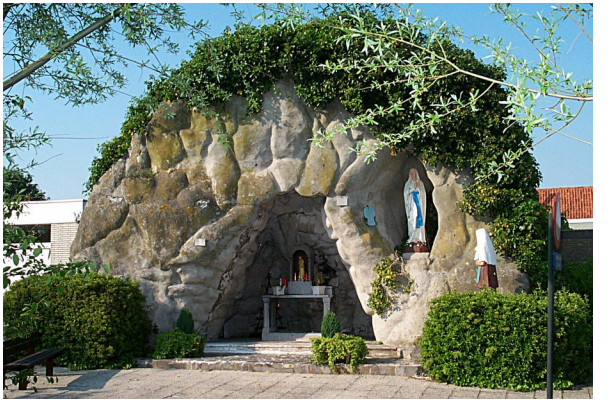

STASEGEMSE GROT

1930.

De dochter van een zekere Remi VANDENDRIESSCHE van de wijk steenbrugge had gebrekkige voeten. Voor vaste steun droeg ze hoge schoenen voorzien van een speciaal ijzeren apparaat. Het ongelukkige meisje kon daarmee een weinig marcheren maar niet zelden gebeurde het dat in haar schoenen ’s avonds veel bloed stond.
Ze ging in bedevaart naar Lourdes, werd er miraculeus genezen en kwam naar huis terug met een gewone lage schoenen. Sedertdien kan zij gaan als de beste.
Uit dankbaarheid schenkt de moeder van het meisje een beeld van O. L. Vrouw van Lourdes aan pastoor DELODDER. Deze aanvaardt de gift in dank maar weet niet bepaald waar het beeld te plaatsen, gezien in de kerk alle plaatsen reeds bezet waren.

Het idee van de koster

Hij spreekt erover met koster René RAES de hem aanraadt een kleine grot te laten maken aan de achterzijde binnen de kerk of nog beter, doe een grot bouwen tussen de pastorij en de kerk. Dat is natuurlijk vlug gezegd redeneert de pastoor, maar wie zal die grot bouwen? Na een korte aarzeling aanvaardt de koster deze opdracht.

Er gaat een hele tijd daaroverheen en voor de derde maal gaat de moeder vragen: wanneer wordt nu eindelijk met de werken begonnen? Maar de koster kan aan zijn onderneming niet beginnen daar hij niet beschikt over de nodige grondstoffen. Hij komt echter te weten dat grote brokken steenkool–as in de elektriciteitscentrale te Zwevegem te verkrijgen zijn. Een bezoek en een verzoek van de pastoor aldaar zijn voldoende om het gewenste te bekomen. De boeren brengen het ruwe materiaal naar Stasegem en de koster kan zijn taak aanvangen. Een kuil van 0,75m diepte wordt gegraven en daarin worden een kar gebroken flessen van de brouwerij gegoten. Deze worden met een dikke laag pap – cement overgoten. Alzo wordt een duurzaam fundament gevormd.

De grote klompen poreuze steenkoollaag laat de koster met cement doortrekken en hij

legt ze vervolgens te drogen. Zo bekomt hij stevige, onregelmatige en vormloze brokken waarmee hij de grot optrekt. Maandenlang is de koster daarmee bezig. Alle avonden en ieder zaterdagnamiddag kan men hem aan het werk zien. Zijn gereedschap bestaat uit een truweel en een hamer. Zijn vingers zijn omwonden daar zij door cement zijn open gevreten.
Op Sinksenavond 1930 begonnen eindigt hij op 14 augustus van dat zelfde jaar. Daags nadien wordt de grot feestelijk ingehuldigd.
De grot is ondertussen (wat door sommigen was gevreesd) niet in stukken gevallen. Nog altijd staat zij daar en trotseert regen, sneeuw en vorst.
Jammer dat het oorspronkelijke Mariabeeld voor enkele tijd werd gestolen.

TIELT - LOURDESGROT

1) Espestraat zonder nummer, Tielt (info onroerend erfgoed West-Vlaanderen)

Espestraat z.nr. Lourdesgrot. Kopie van de grot te Lourdes waar in 1858 Maria zou zijn verschenen, door de Zusters van het Geloof te Kanegem naar verluidt eigenhandig gebouwd na de Eerste Wereldoorlog, uit dankbaarheid voor het gespaard blijven van onheil. De grot stond achteraan de tuin van de Zusters, maar was ook toegankelijk voor het publiek vanaf de straat. Vandaag enkel nog toegankelijk bij aanvraag.

2) Jan Vinckestraat zonder nummer, Tielt (info onroerend goedW.-Vlaanderen)

Jan Vinckestraat z.nr. Lourdesgrot. Gelegen op een perceel ten oosten van de straat, eertijds aan zuidoostzijde van de oude pastorie. Afgescheiden van de straat door een kasseien muurtje, afgesloten door een buisleuninghekken met de letters "A M". Toegang geflankeerd door twee bomen (Sierkerselaar). Grotto opgebouwd uit metselwerk van natuursteen en veldsteen, deels begroeid met Klimhorten

3) Poelberg zonder nummer, Tielt (info onroerend erfgoed - West-Vlaanderen)

Poelberg z.nr./ bij nr. 1. Lourdesgrot met ommegang van O.-L.-Vrouw van Zeven Smarten, gelegen op de heuvel van de Poelberg aan de zuidzijde van het voormalige klooster "De Hoop" met het Poelbergschooltje (cf. Poelberg nr. 1). Opgericht in 1938 (jaartalsteen in muur) op initiatief van de Zusters van het Geloof (cf. Ruiseleedsesteenweg nr. 42), meer bepaald

LOURDESGROT te VEURNE

Een bescheiden tekstje, bekomen uit een boekje, geschreven door een bejaarde juffrouw, reeds geruime tijd overleden, vertelt ons kort haar geschiedenis.

De grot van Onze Lieve Vrouw van Lourdes in de Noordstraat op de wijk Petit Paris liet Mejuffrouw M. M. de Grave op eigen kosten bouwen in 1933 naar een ontwerp van architect Carrette uit Kortrijk. De grond behoorde toe aan Z. E. H. Kan. Ernest DE SPOT van Oostende, haar neef, die hem gratis afstond. Juffrouw de Grave had een grote godsvrucht tot O. L. Vrouw van Lourdes; elk jaar ging ze mee als zieken begeleidster met de bedevaart van E. H. SWALUS van Jette. Ik had haar zo dikwijls vergezeld op haar liefde–tochten hier te Veurne, en ik kan het getuigen: zij was een heilige. Deze

grot moest een stukje Lourdes in Veurne brengen voor wie niet in de mogelijkheid was zo ver te reizen omwille van de afstand of de kosten…
Aldus Juffrouw NEVEJANT in haar dagboekje.

Onzen Heertje

Kwartaalschrift 2012/3
v.u. Onzen Heertje, erfgoedvereniging vzw.
Doornstraat 11A, 8970 POPERINGE.

LOURDESGROT in WAREGEM

Kruishoutemseweg zonder nummer, Waregem (West-Vlaanderen) (info onroerend erfgoed)

Lourdesgrot gelegen aan de rand van het perceel waarop in 1970 de Sint-Hubertuskapel wordt gebouwd (bij nr. 95)

DE LOURDESGROT OP DE RODEBERG-WESTOUTER

De stichter: E.H. Ludovicus Nollet

De stichter van de kapel van O. L. Vrouw van Lourdes op de Rode Berg: E. Heer Lodovicus Nollet, zoon van Josephus en Francise Catry, geboren te Gheluwe de 7de november 1819, overleden te Loker de 10de april 1889 en te Westouter begraven aan de voet van de Calvarieberg, op de feestdag van O. L. Vrouw van de Zeven Smarten, tot wie hij altijd een bijzondere godsvrucht had.
E. Heer Nollet moest veel moeilijkheden doorstaan om de droom van zijn jonge jaren te doorworstelen en toch priester te worden.
Hij was nodig thuis om te werken, de colleges waren een tijdlang door de Hollanders gesloten, hij moest optrekken naar het leger. Hij had get lot getrokken. Dat hield hem niet tegen. Hij werd priester aan de leeftijd van dertig jaar.
In 1840 werd hij baccalaureus in de heilige Godgeleerdheid en in 1841 onderpastoor te Izegem. Daar was hij een echte volksvriend en een actief en sociaal bewogen man.
Het was een dichterlijke ziel. Zo wist hij in menig vlugschrift de ondeugden af te schilderen. En rake dingen op papier te zetten o.a. over de achterklap.
Van 1852 tot 1860 zette hij met ijver zijn werkzaamheden voort op de Sint Bertinus parochie te Poperinge, waar zijn gezondheid verbeterde. Te Izegem immers, door het werk geveld en ziek, had hij zijn verplaatsing aangevraagd. Hij werd pastoor te Westouter in 1860, waar hij de bijzondere genegenheid genoot van de armen en de minderen, voor wie hij steeds een *ware Vader* was.

Zijn grote bekommernissen als herder waren; het onderwijs en de Rodeberg.
In de *Brabant* richtte hij zijn eerste spellewerkschool op die afbrandde in 1911. Op Westouter bouwde hij de meisjesschool waar hij Euphrasie Delbey als leermeesteres aanstelde. Zij was het die later de bewaarster werd van de Rodebergkapel. Op de Rodeberg bouwde hij in 1866 de kantschool, later verkocht aan de schoolmeesteres Sophie Vermeersch, gekend onder de naam: *Sophie van de schole*.

Hoe zijn idee groeide

Iedere dag ging E. Heer Nollet er naar toe met zijn wandelstok van ’t een huis naar ’t andere, voorbij de oude Patrijze in 1912 vernieuwd en lange tijd het oudste huis van de berg. Meermaals hoorden wij hem zeggen: was ik rijk, al de mensen van de berg zouden een keldertje hebben.

Hij zorgde voor water aldaar gelijk in de *Brabant*. Bij de kapel deed hij een pomp plaatsen die haar water trok uit een fontein van tien voet diep die hij deed overdekken en reinigen. Tot hetzelfde doel deed hij opzoekingen boven het *Hellegat* maar tevergeefs.
Hij bewerkte dat de vrouwspersonen die uit de fontein in het bos (nu achter de kapel) water hadden gaan putten, dikwijls bleven staan *kommeren*[8] als zij boven kwamen. Daartegen bedacht hij een middel, in die plaats zou hij ze leren een gebed storten.
Hij kocht dan niet ver van de molen aan Louis Vandromme een stukje grond waar hij in *brijcken*[9] en aan de buitenkant in bergsteen, een kapelletje deed bouwen ter ere van O. L. Vrouw. Het was al binnen geplakt en langs voor gesloten met een tralie.

Devotiekapel werd grot

De devotie vermeerderde, Sophie van de schole was belast met de kaarsen, en in de meimaand kwam zij er met de kinderen de rozenkrans bidden. Andere mensen van de berg kwamen er ook bij, en zo kreeg ’t kapelletje, dat weldra ging verdwijnen voor de grot, meer en meer bijval.
Op 28 september 1873 trok E. Heer Nollet als pelgrim op naar Lourdes met de Franse bedevaart van ’t Noorden, onder ’t voorzitterschap van Mgr. Lequette, bisschop van Atrecht. De 4de october om 4 uur in de namiddag was hij terug in Westouter. In die tijd was naar Lourdes reizen een hele onderneming en de dorpsgenoten waren ermee bezig. E. Heer Nollet kwam naar huis met een plan. Hij zou op de Rodeberg in plaats van een kapelletje, een grot doen bouwen, een grot in ruw bergsteen, in de trant van Massabielle, waarvoor hij neergeknield had te Lourdes. Zoals Oost- Vlaanderen zijn Lourdes kwam te stichten te Oostakker, zo zou hij op de Rodeberg het *West Vlaanderens*

[8] Kommeren: kletsen.
[9] Brycken: bakstenen.

Lourdes doen oprijzen, tot meerdere eer van God en zijn begenadigde Moeder.

Een dure onderneming

Dit zou veel geld kosten, de stenen bijhalen door ongebruikelijke straten, grond bijkopen, een woonst vinden voor de bewaakster, daglonen, enz…
Rijk was Eerwaarde Heer pasoor niet, maar toen betrouwde men op de vrijgevigheid van parochianen en kennissen. Op een steen vooraan werd later door E. Heer Nollet het volgende jaarschrift gesteld: Ludovicus Nollet me hic posuit: Ludovicus Nollet heeft me hier gebouwd.
Enkele maanden duurde het voor alles afgewerkt was.
Uiteindelijk voltooide men de grot in 1875.
Grondaankoop: Bij de grond van Louis Vandromme, kocht hij nog een stuk land, toebehorende aan de dis van Belle, *welgelegen eenzaam op de kobbe van de berg*.
De stenen: De grot is gebouwd voor het grootste deel, in keistenen (poudingues) door E. Heer Pastoor gekocht op de Catsberg.
Aan de binnenzijde van de grot kan men er nog veel prachtige bewonderen, maar de schoonste, van die natuurlijke keistenen zitten in het voorste van de eerste grot en zijn nu, ongelukkiglijk, voor een groot deel onzichtbaar, door het gedeelte dat later aan de grot aan de voorkant werd aangebouwd.

Bouwers en sjouwers

Het vervoer van keistenen van de Catsberg naar de Rodeberg was waarlijk een reuzenwerk. ’t Werd uitgevoerd meest door boer Philip Zijde van aan de Molenberg. Zijn twee zonen: Livin, later voerman te Westouter, en Josephus, landbouwer te Loker, hielpen hem in dat voeren

en sleuren. De wielen van hun karren waren dikwijls tot over de as in ’t slijk en de wijk de Klytte. Op zekere dag kwam Philip af met zijn voer en ’t ging slecht. De paarden schuimden, de straten waren nog nooit zo slecht geweest, E. Heer Nollet die hem van verre gehoord had, ging hem van verre tegemoet. Philip kwam af al roepend en tierend en kletsen met de zweep, de paarden ploften tot over hun knieën in de plassen en leemputten, de wagen piepte en kraakte en zakte in het slijk tot over de bussen.

En met ’n pinne d’er deure

Bij E. Heer Nollet aangekomen bleef de wagen steken. Verzonken, zei Philip, verzonken, en hij begon wanhopig de paarden aan te jagen, te draaien en te wringen, maar vruchteloos. De wagen bleef zitten.
’t Einde raad: Mr. Pastoor zegt Philip, ge moet voortgaan, zolang gij hier blijft kan ik er onmogelijk uitgeraken. E. Heer Nollet keek hem verwonderd in de ogen. ’t En is, zei Philip, dat ik er enige pinnen moet doorkraken, en dat gaat niet als er een pastoor bijstaat. Mr. Nollet glimlachte, ’t is goed Flup zie hij, maar geen grote weê.
Mr. Nollet ging voort al een weesgegroetje biddend en ’t duurde niet lang of Philip kwam af: daar, we zijn er.
E. Heer Nollet was er alle dagen bij, in de voormiddag kwam hij op en ook in de namiddag. Als de financiën goed zaten, zegt de molenaar, Henri Liefooge, was Mr. Pastoor geestig en opgeruimd. Kwam hij niet , ’t was zeker, ’t geld was uit en hij was op schooi.

Alle baten helpen

Veel keistenen nochtans vond hij ook op de streek en die werden door Thérèsia Boudry, meid van E. Heer Pastoor, en anderen naar de berg gesleurd. Voor een schonen steen gaf hij soms tot 2 frank. Een oproep tot schoolkinderen en parochie werd beantwoord met steenregen in de pastorie. De kinderen waren gewoonlijk betaald met prentjes, aan de armen gaf hij geld, en de schoonste keistenen die op de hoeve rond lagen hier en daar werden gaarne gegeven.
E. Heer Pastoor, vertelt men nu nog, had een lange geldbeugel, verdeeld met ring te midden in twee delen. Al de kant van ’t wit geld ging hij voor de schone stenen, en al de kant van koper en nikkel voor de min schonen.

Scheerkousse

De bouwaannemers: het waren Jantje en Louis Scheerkouse, met dienaars, Theophiel Scheerkouse, hun neef. Ze woonden op de Catsberg. Jantje van de berg was een allerfijnste metser die gedurig zijn werk had van de paters op de Catsberg. Met de toelating van Vader Abt, met wie E. Heer Nollet ook goed bevriend was, mocht Jantje hier ook komen werken voor Mr. Pastoor en bouwen naar zijn goesting. De bouwmeester ging alle dagen naar huis, tenzij de dagen dat het weder slecht was, dan ging hij overnachten in de pastorie te Westouter.
’t Was dezelfde Jan die korte tijd na deze grot ook de kapel maakte van de Zwarteberg, ditmaal voor E. Heer Pastoor van Sint Janskapel, maar tegen ’t gedacht van Vader Abt, die vond dat een kapelle daar te dicht gelegen was van de Rodeberg en nadelig voor de devotie.

Jantje, ongelukkiglijk was verslaafd aan de drank en om die reden werd hij dikwijls, altijd de maandagavond en soms de dinsdag, door Mr. Pastoor die hem nochtans gaarne zag, begrold.
Jantje bekende zijn fout en aanvaardde de berisping. Als hij aan ’t werk was wrocht hij als een leeuw. Bij het maken van het stout gewelf, werd Mr. Nollet verlegen, en twist ontstond tussen baas, toeziener en aannemer. De kapel was vol zand en aarde gestampt, en daarop bouwde Jantje zonder center. Mr. Nollet beweerde dat, bij ’t wegnemen der aarde, alles zou invallen en dat die voute het nooit zou houden. Jantje beweerde ’t contrarie, verweet zelf Mr. Pastoor voor dwaas en beval hem gerust te laten. Tot groot genoegen van de baas voltrok Jantje op meesterlijke wijze zijn werk.

Wanneer E. Heer Nollet in 1882 zijn ontslag had gegeven als pastoor van Westouter, liet hij, om de bedevaarders in ’t droge te stellen het deel vooraan bij te metsen door Theophiel Declercq, metser te Westouter, en het nuttige kwam het schone bederven

De zeven statiën van O.-L.-Vrouw van de zeven smarten.

Na het plaatsen van beelden van O.-L.-Vrouw en Bernadette wilde E. H. Nollet de zeven statiën op te richten. Het beeld van O. L. Vrouw van de zeven weeën werd in de grot gesteld en E. Heer Snick, toen onderpastoor te Westouter, vertelt dat hij voor het model van de Kapellekes ging zien naar Werken. Twee stenen van de vierde en de vijfde statie, zeggen nog waar E. Heer Nollet ging kloppen om hulp om zijn plan te kunnen ten uitvoer brengen.
Hij was onderpastoor geweest te Izegem en ’t was natuurlijk naar ’t kasteel.
Op de vierde statie staat: AD AETERNAM MEMORIAM NOBILIS BARONISSAE MARIAE GILLES de PELICHY.
Op de vijfde statie staat: AD AETERNAM MEMORIAM BARONIS LUDOVICI GIELLES de PELICHY.
De afbeeldingen werden later overschilderd door een Westouternaar, leerling van de schilderschool van Antwerpen, Theophiel Dewitte.
De ijzeren afsluiting, die nog staat in de grot, alsook de ijzeren afsluiting van de ingang, zijn gemaakt en gezet geweest door de paters Trappisten van West-Vleteren en bijzonderlijk door broeder Lucas.

Christusbeeld

Het groot Christusbeeld, dat staat aan de linkerkant van de ingang van de kapelhof, is in gebakken potaarde van drie stukken. Het Christusbeeld was een geschenk van Abt Alberic en gemaakt door een van zijn paters van Sint-Sixtus en werd een korte tijd boven de kapel van achter gezet. Het hout ervan, *een ruinaard*, werd gegeven door Alexander Lacaes, en Euphrasie Delbey heeft later het houtwerk doen vernieuwen met *'t hert van een eikenboom*. Later is het nogmaals vernieuwd met eik uit Duitsland. Eerst stond het op het Duits kerkhof op de Kemmelberg, zonder Christus op.

Op goede vrijdag van 1875 werd het processiegewijs gedragen van Wetsouterkerk naar de Rodeberg, onder een grote toeloop van volk en de Vlaamse lofzang *Vexilla Regis*[10] uit het oud vastenboekje overgenomen, weerklonk in de verte.

Onder de drager van het kruis waren, Ch. Dewitte, smid en later schepen en Leo Vandenbroucke.

In de zomer 1877, de eerste zondag van juli, werd er ook plechtig een kruislantaarn gebracht, in 1911 vernieuwd en die in de meimaand 's avonds ontstoken werd en in de verte schitterde als een ster.

---

[10] Vexilla Regis; *Het Koninklijke vaandag stapt voorop*: Hymne voor de eerste 'passiezondag' (de tweede voor Pasen). Het is een processielied, gemaakt voor de viering van de aankomst van een relikwie (een splinter van het heilige kruis) in Poitiers in de tweede helft van de zesde eeuw. *Het Koninklijke vaandag stapt voorop.*

Wijding van de grot

De grot werd ingehuldigd vroeger dan het Christus beeld. Het was op een vrijdag, de 30 juli 1875 dat ze gewijd werd. Mgr. Faict, bisschop van Brugge had de abdij van Sint-Sixtus bezocht in 1875. Hij was de paters gaan groeten aan tafel terwijl ze bezig waren aan hun rijstpap, en hij beval aan Vader Abt, hun een gunst te verlenen, een congé, zo groot mogelijk. Korte tijd nadien moest E. Heer Ghillebaert, pastoor van West-Vleteren naar Brugge. Bij het vertrekken vroeg hij aan Vader Abt of deze geen boodschappen had voor het bisdom. Vader Alberic had dikwijls beloofd aan E. Heer Nollet, zijn gewezen onderpastoor en biechtvader, te Izegem, hem eens te gaan bezoeken. Zo kwam het dat hij door E. Heer Ghillebaert aan Mgr. deed vragen om met al de paters in bedevaart te mogen gaan naar de Rodeberg[11]. Mgr. stond toe, zeggende nochtans, zoals het pater Alberic, gewezen Abt, onlangs vertelde, *est aliquid novem in traductum* – m.a.w. dat is iets uitzonderlijk, iets nieuws, dus *voor een keer*. Uit Brugge zond E. Heer Ghillebaert naar Sint-Sixtus een *draadmare* (alias: een telefoontje): *alles is wel*! Vader Alberic, van ’s anderendaags, stelde zich op weg per rijtuig naar Westouter, om alles daar gereed te maken. Hij had een missesteen[12] mee, in papier gewikkeld en een grote mand eieren.

Die onverwachte komst, de Abt van Sint-Sixtus, dat zware pak, die grote mand eieren, en Mr. Pastoor niet thuis, de beide meiden, Ida en Thérèsia, waren er *van de hand Gods geslagen.*. E. Heer Pastoor was op de berg en Vader Abt ging hem zoeken. Hij ontmoette hem bijna boven. E. Heer Nollet horende dat al de

[11] Aangezien het Trappistenklooster van Westvleteren een slotklooster was waren ze niet toegelaten – tenzij bij grote uitzondering – het klooster te verlaten.

[12] Steen om op de altaartafel te leggen bij de eucharistieviering. Daar moeten gebruikelijk relikwieën in gemtst zijn.

paters van Sint-Sixtus 's anderendaags op bedevaart zouden komen. Hij was niet min verslagen dan zijn meiden.
Niets was geschikt, noch in de kapel waar Jantje bezig was de vloer in keien te leggen, noch in de pastorij, noch op de parochie waar niemand van iets wist. Vader Abt stelde zijn goede vriend en gewezen meester gerust, zeggende dat alles geschikt was en dat ze 's anderendaags met de helft van de paters en broeders, en de volgende dag met de tweede helft zouden komen.
's Anderendaags, 31 juli 1875, zag men te Westouter onder 't geluid der klokken, twee grote rijtuigen aankomen, met vier paarden bespannen. Vierentwintig paters en broeders stapten af, en geheel de parochie was te been. Van de pastorij gingen ze stoetsgewijze naar de kerk. Vader Abt kleedde zich daar om met staf en mijter, en gevolgd door de kloosterlingen in twee rijen, trok hij van de kerk naar de Rodeberg, langs de hofstede van Speceniers. Luidop werd de rozenkrans gebeden en een grote menigte ging mee en bad mee. Het volk van Westouter en Loker en omliggende stroomde toe langs de weg en op de berg, om te kijken om mede te vieren en te bidden. t Stond al vol volk! Zelfs de schoolkinderen van Loker, waaronder de schrijver van dit verslag, die rond de zes jaar oud was, was tegenwoordig.
Vertrekken om 5 uur 30 's morgens was het ruim 8 uur 30 als de kloosterlingen binnen traden. Daar schikten ze zich in het koor en zongen de tertiën, terwijl zij allen neerknielden in 't zand. Vader Alberic las de gebeden der wijding volgens het rituale, Hoofdstuk. XXVII *ut bi sanctissimum Missae sacrificium celebrari posit* – Opdat men daar ook de eucharistie zou mogen vieren. Daarna las Vader Abt de mis in de kapel en het was E. Heer Nollet die de mis diende van de Abt, zijn gewezen misdienaar te Isegem. Gedurende de mis werd de litanie van O.-L.-Vrouw gebeden. Na de mis zongen ze in koor de sexten[13] en E. Heer Nollet deed een woordje om te danken. De aanwezigen spraken

[13] Getijdengebed. De sexten werden gelezen rond twaalf uur in de middag.

lang nog van de indrukwekkende plechtigheid, en hoe nieuw dit alles was en hoe diep en godvruchtig al de paters te samen buigden aan ieder Gloria Patri. *Ere zij de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.*
Na de mis trokken de paters om te ontbijten naar de school bij Sophie en ze mochten roken en praten. Al haar stoelen waren in en rond de kapel, zodat ze al rechtstaande moesten eten en buitenhuis. Ze waren gelukkig, zegt het verslag van Vader Alberic, daar een blik te kunnen werpen op die uitgestrekte omliggende vlakten, hoogten en dalen die onder het helder licht van de zon hen zo aangenaam overkwam. ’t Was prachtig weder. Ze verlieten de berg nogmaals in stoet, al biddend gingen ze weer naar de kerk van Westouter, nu langs de Molendreef en de kalsijde van Loker naar Westouter. Aan de dorpplaats gekomen zongen zij het Magnificat en na de nonen in de kerk gezongen te hebben, vereerden zij de E. Heer Kapelaan met een kort bezoek en kwamen al tezamen naar de pastorij hun noenmaal nemen.
E. Heer De Snick, onderpastoor van de parochie was er bij en hij vertelde ons nog in 1911 hoe plezierig en aangenaam hun eiermaal geweest was, hoe de paters gelukwensen ontvingen en hoe E. Heer Nollet van dit hele feest voldaan was. Om 2 uur 30 verlieten de kloosterlingen Westouter en om 5 uur 30, zegt het verslag, waren zij in het slot van de abdij binnen.
’s Anderendaags was het de beurt aan de andere helft der kloosterlingen, zevenentwintig in getal. En alleen, zei E. Heer De Snick, de Prior, een ascetisch oude man, die in dertig jaar niet gesproken had, bleef thuis.
De plechtigheid was bijna dezelfde als de eerste dag, uitgenoemn dat Vader Abt nu niet erbij was. De heilige mis werd nogmaals opgedragen in de kapel, daarbij de

rozenkrans plechtig gebeden, voor de Paus, de bisschop, de geestelijkheid, voor 't welzijn van hun orde en voor de weldoeners. Op de middag was het eiermaaltijd in het huis van E. Heer Nollet.
Vader Abt heeft verklaard dat hij aan Mgr. Faict, op verzoek van Zijne Hoogwaardigheid, de 6de augustus 1875, een volledig verslag naar het bisdom opgezonden heeft, van wat hij op de berg gevonden en aldaar met zijn paters verricht had. Hij voegde erbij dat Mgr. later zijn tevredenheid had uitgedrukt over het verslag dat nog te Brugge bewaard en op het gedenkboek van de grot is overgeschreven.

Het mislezen in de grot

E. Heer Ide, gewezen pastoor te Westouter, hierover ondervraagd per brief, antwoordde de 13de (?) 1912, dat E. Heer Nollet door vader Alberic het persoonlijk recht gekregen had van Rome, enige keren per jaar te mogen mis doen in de kapel. E. Heer De Snick voegde hierbij dat dit alzo toegestaan was. C*elebrandi missam aliqoties per annum.*
Als E. Heer Nollet in 1882 zijn ontslag gaf, was hij in de overtuiging dat Mgr. Faict zijn privilege zou uitbreiden, en dat hij in zijn oude dag daar alle dagen zou mogen de *heilige mis opdragen*[14].
E. Heer Ide, opvolger van E. Heer Nollet, zegt dat hij op verzoek van zijn voorzaat, de bisschop is gaan spreken naar Brugge om deze gunst te bekomen en dat Mgr. hem antwoordde dat hij het niet raadzaam vond dit voorrecht toe te staan.
Dat is de reden waarvoor E. Heer Nollet het kapelhuis was gaan bewonen in 1882, en te Loker een huis pachtte, teneinde daar 's morgens bij de kerk te zijn om *mis te lezen*. Meermaals luimig

[14] Eigen formulering van die tijd.

hoorden wij hem zeggen: mijn adres is *te Loker bij nachte op de plaatse en te Westouter bij dage op de berg*.

Kapelhuis einde 19de eeuw.

Het huis bij de grot waarin E. Heer Nollet in 1882 ging wonen deed hij bouwen in 1877. Een spellebewerkster van de school van Sophie Vermeersch kwam het bewonen tot 1882. Zij heette Liza Devos en was van Molenbergkant, en een andere spellebewerkster van Sophie, namelijk Marie Bourgois kwam er 's middags haar maaltijd nemen. In 1882 gingen Liza en Marie weder naar de oude bergschool bij Sophie Vermeersch. 't Was Sophie die nog een tijd de keersen en de godvruchtige voorwerpen verkocht. De 1ste maart 1883 kwam, de oude schoolvrouw van Westouter, Euprasie Delbey, beter gekend onder de naam van *meesteresse* in 't kapelhuis bij E. Heer Nollet wonen. Eerst met de meiden en na de dood van de meiden alleen heeft Euphrasie met standvastige zorgvuldigheid gezorgd voor de kapel en al wat de eredienst van O.-L.-Vrouw aanbelangde. Zij bleef er wonen zolang zij maar kon, te weten tot 1 maart 1911.
E. Heer Nollet zeer bekommerd om de eredienst van Maria op de Rodeberg na zijn overlijden voort te doen gaan, had huis en grot verkocht aan zijn nicht, weduwe Beeuwsaert – Nollet van Oost – Nieuwkerke.

Beeuwsaert-Nollet

Deze achtbare en godvruchtige vrouw nam het werk van E. Heer Nollet in hoge eerbied, en met *meesteresse* als pachteres, ging alles voort zoals E. Heer Nollet het in gang gebracht had. De toeloop vermeerderde van jaar tot jaar en bijzonder gedurende de meimaand. Maar van Oost–Nieuwkerke naar de Rodeberg,'t is ver en moeilijk om te gaan. Kapel en huis eisten nogal grote herstellingen en de *meesteresse* had het opgegeven.

Wed. Beeuwsaert – Nollet was gelukkig haar eigendom te kunnen verkopen met de zekerheid dat het werk van nonkel Nollet niet zou ontaarden.

1911

10 juni 1911 ging de eigendom over aan een priester van de streek, E H. Six, Lokernaar.
Clothilde de Handt had intussen de zorg van de kapel op zich genomen maar het huis en lasten waren te groot en daarom schikte het de nieuwe eigenaar dat de kapelbewaarster slechts een deel gebruikte van het huis, dat ’s zomers dient voor het verblijf van schoolkolonies van Rijsel. Om de godvruchtige stilte rondom de kapel te bewaren heeft hij in 1912 achter het huis een stuk grond bijgekocht voor speelplaats van de leerlingen.

Greet en Dieter

Greet Six is familie aan degene die in het begin van de 20ste eeuw het kapelhuis kocht. Ze vertelt hier zelf. *Toen ik klein was, woonde Marie hier. Zij zorgde voor het domein tot in de jaren '80. Daarna was het huisje nog even bewoond, maar daarna heeft het lang leeggestaan. Het is al lang familie-eigendom, al van in de tijd van mijn grootoom, die pastoor was. Haar vader heeft er in de jaren '90 wat verbouwingen in gedaan, maar nu hebben Greet en Dieter het huisje grondig gerenoveerd. Ze verhuren het nu als vakantiewoning.*

Drukke meimaand

De grot zelf hoort bij het geheel en die willen we ook in stand houden. Mijn vader, die nu 95 is, stond er op dat de grot bleef bestaan. Enkele mensen komen hier elke ochtend tegen 8 uur op bezoek. Geregeld komen ook wandelaars of andere mensen hier even verpozen. In de meimaand is het opmerkelijk drukker. We vinden het belangrijk om de grot en het gebruik errond te behouden. Vroeger stond er gewoon een bus, waar men geld in kon deponeren om een kaars te branden. Nu hebben we een staander met kaarsen gezet, met de bus er bij. Geregeld worden hier kaarsjes aangestoken bij het Mariabeeld, aldus Greet. *Drie keer per jaar wordt er nog een mis opgedragen bij de grot: op 1 mei, Hemelvaart en 15 augustus.*

LOURDERSGROT TE WERVIK.

Deze grot is gebouwd in de onmiddellijke omgeving van de Sint Jozefskerk.

Aan de Sint Jozefskerk

Deze kerk werd gebouwd in de periode eind 1938 begin 1939.
De eerste eucharistieviering had plaats op 29 juni 1939. De bouw van de grot moet waarschijnlijk dateren uit diezelfde periode, want de wijding ervan had plaats in augustus 1939.
Ze werd gebouwd door een aannemer ter plaatse en met de hulp van de buren. Het materiaal dat hiervoor werd gebruikt waren de puinen van een Duitse bunker.
Nog voorkomend detail: in de grot werd een stuk van de rots van Massabielle verwerkt als link en band met Lourdes.

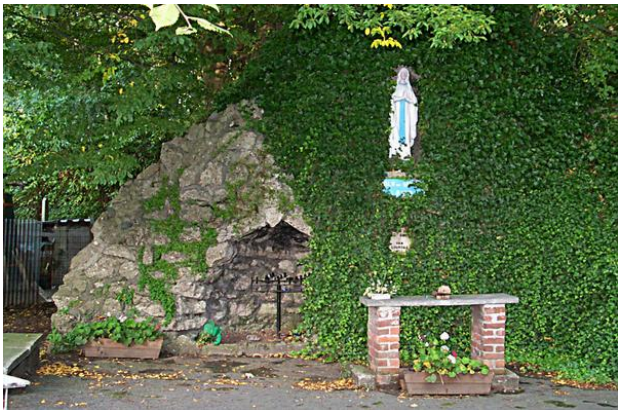

Mater Amabilis

De school Mater Amabilis heeft ook een nieuwe grot gebouwd om de oude grot in ere te herstellen die daar toen stond.

De grot van Westvleteren

Locatie

Gegevens Wereldoorlog erfgoed
De Sint-Sixtusabdij is gelegen op adres van Donkerstraat 12, Vleteren. Op ca. 400m ten N van deze abdij staat de grot voor O.L.V.

Relict

Grot gewijd aan O.L.V. In 1921 werd tot eer van Maria, Koningin van de Vrede, deze Lourdesgrot gebouwd met bergstenen uit de bossen rond de trappistenabdij van Rochefort, uit dankbaarheid en om een belofte na te komen

omdat de abdij en haar bewoners gespaard zijn gebleven van vernieling en dood tijdens de eerste Wereldoorlog '14-'18. De uitbeeldingen van de Zeven Smarten van Maria zijn rond de grot aangebracht in 1923.'

Historische Achtergrond

Deze grot werd in 1921 opgericht uit dankbaarheid in landelijk en bosrijk gebied, bij de grens met Poperinge. Tijdens WO I lag deze regio een eind achter het front en bleef het geallieerd gebied. In en rond de Sint-Sixtusabdij, een Cisterciënzerklooster en Trappistenabdij gesticht in 1831, zouden honderden vluchtelingen en duizenden geallieerde militairen huizen.
Vlakbij lag 'International Corner', een belangrijk spoorknooppunt (o.m. belangrijk dubbelspoor van het front

bij Boezinge richting aanvoerhaven Calais). Vlakbij de abdij liep een aftakking richting Zuidschote. Tussen november 1914 en juni 1915 zouden een 60.000-tal Franse militairen in en rond de abdij gekantonneerd worden, waarbij vooral de Algerijnen, Zouaven en Arabieren opvielen. Tussen juni 1915 en april 1918 verbleven hier minstens 306.000 Britse militairen, waarbij vooral Indiërs, Chinezen en Schotten in het oog sprongen. De Britse kroonprins Eduard zou 6 maanden in de abdij verblijven. Vanaf april 1918 tot aan het Eindoffensief waren hier Belgische militairen gehuisvest. Ook Duitse krijgsgevangenen werden hier in de omgeving opgesloten. Het was dus een drukte van jewelste in de abdij. Enerzijds waren er de krijgsverrichtingen, anderzijds waren er momenten van ontspanning. De militairen konden er de mis volgen, naar concerten gaan, een voetbalmatch spelen, bier drinken in de kantine... De abdij was een vluchtplaats voor o.m. pastoors en weeskinderen uit de frontstreek en een opslagplaats voor kerkmeubilair e.d.m. Op de weiden en in de bossen rondom de abdij werden tientallen barakken en tenten opgetrokken. De paarden van de militairen stonden er opgesteld. Er waren medische posten en bijhorende begraafplaatsen. Het luchtverkeer boven de abdij nam alsmaar toe. De abdij zelf uiteraard werd een doelwit, omwille van telefoondraden, observatieballonnen, een kanon op een trein, een vliegveld, enzovoort in de omgeving. Veel hoge officieren en koningen kwamen hier de troepen schouwen. Verschillende hoofdkwartieren opereerden van deze omgeving. De paters behielden het slotklooster als leefruimte. Ze werden door de militairen streng gecontroleerd en zelfs af en toe verdacht van spionage. Er werden een 10-tal paters opgeroepen voor

de legerdienst. Eind april 1918 vluchtte een groep van 10 religieuzen. De rest wachtte af.

Tegen februari 1919 was de kloostergemeenschap weer voltallig. Op 12 juni 1915 werd soldaat Herbert Chase in de abdij geëxecuteerd. De 21-jarige Chase was één van de vele 'Lancashire Fusiliers', die voor de gifgassen op de vlucht geslagen was. Hij werd echter als 'toonbeeld' door de krijgsraad uitgepikt: het feit dat hij vroeger al eens voor desertie was veroordeeld, speelde hierbij ongetwijfeld een rol. Chase ligt begraven op White House Cemetery.

Zoals alle grotten ook wel eens bezocht door een fietsende toerist.

De eigenlijke grot was voltooid op het einde van 1921. En nu staat zij daar…als een blijvend monument van dankbaarheid, opgericht ter ere van de Koningin van den Vrede: Divinae reginae pacis, bello finito, constructum”. (1921) Zij kon worden ingezegend op 28 mei 1922. In 1923 werden in een rondgang rond de grot nog Staties van de VII Weeën van O. L. Vrouw, aangebracht, beeldhouwwerk van artist Demey uit St. Denys Westrem. En in 1929 werd hieraan nog *een stenen predikstoel* toegevoegd.
Het werd een druk bezochte grot, zowel individueel het hele jaar door, als door groepen en parochies, vooral in de meimaand. Zij werd in 1968 overgemaakt aan de parochie Westvleteren, die er in de meimaand bedevaarten organiseert.

LOURDESGROT TE WEVELGEM

De Lourdesgrot in Wevelgem bevindt zich achter de Sint Hilarius –kerk. Op de plaats waar de grot nu staat, stond tijdens de eerste wereldoorlog een bunker die deel uitmaakte van het vliegveld.

Oorlog en de Lieve Vrouwe

In de tweede wereldoorlog is Wevelgem vrijwel gespaard gebleven van grote vernielingen. Ook de bevolking is relatief behouden deze oorlog doorgekomen. Dankbaarheid uit zich.
Na de oorlog werd de bunker, symbool van dood en vernieling ontmanteld. In de plaats kwam de Lourdesgrot, symbool van Vrede, hoop en liefde.
Er is bijzonder weinig over die grot te vinden.

DE GROT TE WINGENE

Lourdesgrot op de Zandberg.

Ligging

Deze grote imitatiegrot is gelegen op de hoek van de Zandbergstraat en de Nieuwstraat, op een eigendom van het klooster. Ze is zo gebouwd dat ze één geheel vormt met het zes jaar oudere Mariakapelletje. De hoek vormt een mooi geheel. Het perceel wordt volgens kadastrale plannen aangeduid met Wingene, 1ste Afdeling Sectie D 11de blad nummer 1659 c.

Beschrijving

De grot is gebouwd met verbrijzelde betonstukken. Deze zijn tot tegen en tot boven het kapelletje aangebracht. Bovenaan in de uitgespaarde nis staat een O. L. Vrouw van Lourdes in gips. De grot is overgroeid met vele soorten planten, onder andere klimop[15].
Hiertussen lagen de resten van drie witte tegeltjes. In twee ervan is gegraveerd *DANK AAN O. L. VROUW*; in het andere *DANK OM EEN BEKOMEN GUNST*.

[15] Klimop = groene plant met het symbool van de eeuwigheid, het overstijgen van het *hier en nu*.

Hoek Zandbergstraat en Nieuwstraat.

Zoals in Lourdes is ook hier onderaan een opening, waarin een vijf armige kandelaar staat. Rechts voor de grot staat een geschilderd betonnen beeld van Bernadette, die geknield zit te bidden. Rechts in de grot is een offerblok ingewerkt.
Tegenover de grot staat een bakstenen muur, waarin de arduinen gedenksteen is ingemetseld. Ervoor staat een witte plastieken zitbank tussen twee bloemperkjes. Op het voetpad staat in het verlengde van de muur een andere zitbank uit hout en beton. Achter de grot staan drie popelieren. Tegen de muur staat een hoge mast met een schijnwerper die op de grot gericht is.

Historiek

Embryo

Het begon allemaal einde mei, begin juni 1951, in het raam van de geplande feestelijkheden rond *Wingene aan het heilig Hart*. De buurtwerk onder leiding van meester R. Braeckevelt plande in dat verband een Lourdesgrot.. De materialen werden besteld en bijeengebracht: balken, kepers, pannenlatten, zeildoek,bomen, verf, beelden en bloemen. De werkploeg ad hoc startte met enthousiasme. Alles vlotte naar wens en de realisatie viel zó goed mee, dat sommige bezoekers meenden voor een echte grot in grijze natuursteen te staan. Daar het bouwwerk zo een succes had, werd beslist deze mooie grot daar nog tot einde juni te laten staan. Maar in de nacht van 11 op 12 juni werd de grot grotendeels beschadigd. Het beeld van Bernadette lag totaal verbrijzeld en het Mariabeeld was verdwenen.
Het zou pas een maand nadien bij brokken en stukken teruggevonden worden in twee korenvelden, langs de Peerstalvoetweg en de Beernemstraat. Bij deze ongehoorde vandalenstreek werd de politie betrokken. Ondanks de ernstige inzet van de speurders en zij die de wacht optrokken, werd nooit enig spoor van de dader(s) ontdekt. Inmiddels werd een oefening van *eerherstel* gepland, en tijdens die *driedaagse* verzamelden 200 à 300 Wingenaren op de Zandberg om te bidden en te zingen, met de algemene hartenwens dat de beeldenstormer(s) snel gevonden mocht(en) worden. Wat niet gebeurde. De uiteindelijke vrucht van de driedaagse op de Zandberg was dat de zo kwetsbare en *deerlijk* verwoeste grot eerstdaags moest vervangen worden door een echte grot, in stevig,

onverwoestbaar materiaal. Deze beslissing werd met spontaan applaus bekrachtigd.

De huidige grot

Het Comité van de Lourdesgrot werd boven de doopvont gehouden.. Het beperkt Comité telde een tiental leden. Het vergaderde een eerste maal op 8 juli 1951 en tegen 30 juli waren de lijsten klaar voor de geldinzameling, waarbij 34 medewerkers actief betrokken waren. Dank zij de toewijding van dit van dit uitgebreid Comité werd tegen omstreeks half augustus de ronde som van 20.000 Fr. bijeengebracht, voldoende om de hele zaak te bekostigen. Doorlopend werd het zogenaamd klein Comité waargenomen door het trio van Mej. Germaine Bouckaert, Remi Braeckevelt en E. H. Debeuf.

De best geschikte plaats voor het bouwen van deze Lourdesgrot was de Zandberg, en meer bepaald de ruime hoek vlak naast het toenmalige molenhuis, eigendom van het klooster. Hier had ook de tijdelijke grot in juni gestaan. Het klooster gaf zijn toestemming en dankzij de inzet van de aannemer René Deblaere zou de grot er zeker tijdig komen. De inwijding was gepland voor uiterlijk half oktober, de *rozenkransmaand*.

De geschikte bouwmaterialen werden dicht bij de deur gevonden. Ze waren afkomstig van de verbrijzelde betonblokken, waaraan destijds de zware kabels waren bevestigd om de 285 meter hoge pylonen van het radiostation Ruiselede - Wingene overeind te houden. Tegen een *ongehoord schappelijke* prijsje werden de nodige betonstukken bijeengehaald. Metselaar Charles Deblaere deed tenslotte een prachtige Lourdesgrot oprijzen. Er werd

een arduinen gedenksteen aangebracht in de voorgevel van het molenhuis.
De eigenlijke wijdingsplechtigheid had plaats op 14 oktober 1951 en viel samen met de consecratie van de Basiliek van Koekelberg.
Zo lezen we in *De Beiaard* van 13 oktober 1951 in verband met de grot onder de titel *Wingene aan Maria!. De grot Lourdesgrot op de Zandberg*: *Plechtige inwijding op zondag 14 oktober 1951. Voor de christelijke Wingenaren in het algemeen en voor de trouwe Maria –vereerders in het bijzonder, zal 14 oktober 1951 voorzeker een schone en een blijde dag zijn. Inderdaad, die zondagnamiddag te drie uur wordt de grote Lourdesgrot, samen met de mooie nieuwe beelden, op plechtige wijze ingewijd.*

Inwijding

Op de agenda van deze wijding: stemmige muziek, Maria liederen, korte preek, plechtige inwijding, bloemhulde, paternoster en verlichting van de grot tot laat in de avond. Bij de inwijding waren ongeveer 200 personen aanwezig. Bij de afbraak van het molenhuis in 1978, werd de gedenkplaat in de nieuwe muur ingewerkt. Ook kwam de grot nog beter in het zicht te liggen.

Devotie en pers

Deze gaat samen met de devotie rond het kapelletje. In mei en oktober komen de buren bijeen voor hun driedaagse bidstonde. Deze werd nog geen enkele keer nagelaten.

Deze bidplaats werd reeds menigmaal in het kerkelijk parochiaal leven ingeschakeld. Zo deelt ons *De Beiaard* van 13 maart 1954 mee in een artikel getiteld *Bij de Lourdesgrot. O. L. Vrouw –beeld niet gestolen noch verbrijzeld*:
Wat gebeurde op de Zandberg in de nacht van 11 en 12 juni 1951, is blijkbaar nog niet vergeten…
Woensdagmorgen vroeg iemand ons, met een doodernstig gelaat, of we het reeds opgemerkt hadden, dat het O. L. Vrouw –beeld verdwenen was uit de hoge nis van de Lourdesgrot. De ietwat ontstelde personen konden direct geruststellen en zeggen dat het beeld zojuist weggenomen werd, om eens in het nieuw geschilderd te worden.
Inderdaad, tegen de GROTE DAG van Vrijdag 9 april, moet alles, in en om de Lourdesgrot flink opgeknapt en netjes in orde zijn. Want, bij de Lourdesgrot wordt die avond te 8 uur zéér véél volk verwacht, om te bidden en te zingen, Maria ter ere!
Aan de naklank van de baldadigheden te Wingene werd in de pers niet zonder meer voorbijgegaan (Het Nieuwsblad juni 1951).
In 1976 vierde men de Wingense Mariale dagen.

ZEDELGEMSE LOURDESGROT

Ossebilkstraat zonder nummer, Zedelgem (info onroerend erfgoed West-Vlaanderen)

Achterin gelegen aan de rand van een bos horend bij het kasteel zogenaamd "Litterveld".

Inhoudsopgave

LOURDESGROTTEN.....1

INLEIDING.....1
ONZE LIEVE VROUW EN BERNADETTE.....1
Onderzoek in Lourdes.....2
Moeders en Maria's.....3
De machteloosheid van pijn en de macht van verhalen. 5
De kruisweg.....6
Evangelisatie?.....6
DE GROT TE ARDOOIE.....8
LOURDESGROT IN DENTERGEM.....9
HET ROTSEBOS VAN HOUTHULST.....11
1870.....11
Boskanters.....11
'14-'18.....12
Guido Moreel.....13
WIELTJE GROT IN IEPER.....14
ROTSKAPEL DE MANS'ROTS JABBEKE.....14
Genezing.....14
Bouw.....15
1936.....15
Plannen.....16
De bouw en de viering.....17
Devotie.....18
GROT IN LENDELEDE.....19
MACIEBERG GROT OOSTKAMP.....19
1914.....19
1920.....20
2001.....20

Bouw.....*20*
DE GHINSTE GROT IN OOSTROZEBEKE.....21
De pastoor en de oorlog.....*21*
Entourage.....*22*
Ravage.....*22*
Na de 2de wereldoorlog.....*23*
Devotie.....*24*
DE LOURDESGROT VAN PROVEN.....25
PROVEN DE LOVIE.....26
1933.....*26*
Een meerwaarde in de omgeving.....*26*
Orgelpunt.....*26*
Afronding.....*29*
GROTJES IN GROOT-POPERINGE.....30
Witsoonestraat 5.....*31*
Broekhof 6.....*32*
Blasiusweg 60.....*32*
Stavelestrat 3.....*33*
Waaienburgseweg 82.....*34*
Kerselaardreef.....*34*
Canadaweg (bosgrot).....*35*
Terenburgseweg.....*36*
Haringestraat 71.....*38*
IN DE ONZE LIEVE VROUWEKERK TE ROESELARE.....39
Vijftigste verjaardag van de verschijning.....*39*
25 augustus 1908.....*39*
Vlaanderens Bedevaarten.....*39*
1917.....*40*
Merkwaardigheden.....*40*
LOURDESGROT VAN SINT -ELOOIS –VIJVE (1895 –1995).
.....40

HET LEVENSWERK VAN URSULA VANDENBROUCKE EN MAURICE JONCKHEERE.....40
De familie Vandenbroucke.....41
Ursula.....42
Hortense Vandenbroucke en Leo Ide.....43
Katholiek engagement.....44
Stichteres van de grot 45
Het verhaal.....47
GROT IN SINT SIXTUSBOS.....49
DE LOURDESGROT TE STADEN.....49
Ook een zeer oude grot.....49
'14-'18.....50
Een doorn in mijn oog 50
De kogel door de grot.....51
STASEGEMSE GROT.....52
1930.....52
Het idee van de koster.....52
TIELT – LOURDESGROT.....55
LOURDESGROT TE VEURNE.....56
LOURDESGROT IN WAREGEM.....58
DE LOURDESGROT OP DE RODEBERG–WESTOUTER.....59
De stichter: E.H. Ludovicus Nollet.....59
Hoe zijn idee groeide.....60
Devotiekapel werd grot.....61
Een dure onderneming.....62
Bouwers en sjouwers.....62
En met 'n pinne d'er deure.....63
Alle baten helpen.....64
Scheerkousse.....64
De zeven statiën van O.-L.-Vrouw van de zeven smarten.....66

Christusbeeld.....*67*
Wijding van de grot.....*68*
Het mislezen in de grot.....*71*
Kapelhuis einde 19de eeuw.....*72*
Beeuwsaert-Nollet.....*72*
1911.....*73*
Greet en Dieter.....*74*
Drukke meimaand.....*74*
LOURDERSGROT TE WERVIK.....74
Aan de Sint Jozefskerk.....*75*
Mater Amabilis.....*75*
DE GROT VAN WESTVLETEREN.....76
Locatie.....*76*
Relict.....*77*
Historische Achtergrond.....*77*
LOURDESGROT TE WEVELGEM.....80
Oorlog en de Lieve Vrouwe.....*81*
DE GROT TE WINGENE.....82
LOURDESGROT OP DE ZANDBERG.....82
Ligging.....*82*
Beschrijving.....*82*
Historiek.....*84*
ZEDELGEMSE LOURDESGROT.....87

Met dank aan alle lenende informatieverschaffers. We zabten heel wat details bijeen én op internet én via mailtjes. Wanneer de informatie hier en daar wellicht wat gedateerd is dan schuilen we ons achter de bedoeling van de uitgave: een sprokkeling van informatie ten gerieve van de eventuele studiegenoot die er dieper wil op ingaan.